GÖZ ARASINDAKİ FAKİRLİK

ALPER MURAT KİRPİK

ALPER MURAT KİRPİK

Göz Arasındaki Fakirlik

Copyright © 2026 by Alper Murat KİRPİK

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise without written permission from the publisher. It is illegal to copy this book, post it to a website, or distribute it by any other means without permission.

First edition

This book was professionally typeset on Reedsy.
Find out more at reedsy.com

Contents

1	Önsöz	1
2	BİRİNCİ BÖLÜM: HAYIRLI İLİM	4
3	İlim Nedir, Enformasyon Nedir?	5
4	Ya Âlim: Bilginin Sahibine Yönelmek	8
5	Hayırlı İlim ve Kalbe İnen Bilgi	10
6	Dilin Bağı: Anlatamayan Âlim Olur mu?	12
7	Faydalı Olmak: İlmin Gerçek Ölçüsü	14
8	Sözün Tesiri: Kalpten Çıkan Kalbe Gider	16
9	İKİNCİ BÖLÜM: RIZKIN SIRRI	18
10	Rızık Sadece Para mıdır?	19
11	Ya Mâlikü'l-Mülk: Sahiplik Yanılgısı	22
12	Toplu Bereket: Aileye ve Nesle Akan Rızık	25
13	Helal Kazanç: İbadetin Sessiz Hâli	28
14	Haramın Gölgesi ve Kalpteki Daralma	31
15	Faiz, Haksız Kazanç ve Manevî Çürüme	34
16	ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SERVET VE SORUMLULUK	37
17	Büyük Servete Nasıl Erişiririz?	38
18	Ya Rezzak: Sebep mi, Müsebbib mi?	41
19	Rızkın Haneye Hayır Getirmesi	44
20	İhtiyaç Sahibine Akan Bereket	47
21	Veren El Olmanın Psikolojisi	49
22	DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: İKİ GÖZ ARASINDAKİ FAKİRLİK	52
23	Asıl Fakirlik Nerededir?	53

24 Zihinsel Yoksulluk ve Bolluk Bilinci 55
25 Eğer Semadaysa İndir 58
26 BEŞİNCİ BÖLÜM: YA ĞANİYY, YA MUĞNİ 62
27 Gerçek Zengin Kimdir? 63
28 Kalbin Zenginliği 66
29 Bolluk Bilinci ve Tevekkül 69
30 Bereket Matematiği 72
31 Sahip Olmak mı, Emanet Bilinci mi? 79
32 Dua Bir Hayat Sistemidir 81
33 Zenginleşmek mi, Zenginleşmek mi? 83

1

Önsöz

İyi misin?

Gerçekten soruyorum… İyi misin?

Biliyorum, çok yoruldun. Yorgunluğun sadece bedende değil artık; zihninde, göğsünde, hatta duanda. Borçların ağırlığı sadece cebini değil, omuzlarını da eğdi. Esnek hesapla başlayan masum bir "idare ederim" düşüncesi, kredi kartlarının minimum ödemelerine; oradan da geceleri sessizce yapılan hesaplamalara dönüştü. "Bu ay nasıl kapanacak?" sorusu, "Ben nerede yanlış yaptım?" sorusuna karıştı.

Bir de içini kemiren başka bir şey var: Helal-haram hassasiyeti. Paranın kendisi değil belki ama karışıklığı, bulanıklığı… İçine sinmeyen tarafı. Elinden geçerken seni huzursuz eden o his. Kimseye anlatamadığın ama secdede diline dolanan cümleler…

Bence bu kitaba seni ne çekti biliyor musun?

Kader.

Tesadüf olmayacak kadar anlamlı bir dünyada yaşıyoruz. Her

karşılaşmanın, her daralmanın, her gecikmiş rızkın bir işareti var. Sen bu satırları sadece bir kitap ararken bulmadın. Sen aslında bir çıkış, bir temizlik, bir ferahlık arıyordun. Helal bir nefes… İçine sinen bir kazanç… Gönlünü daraltmayan bir bereket…

Ve belki de en çok şunu istiyorsun: Yeniden huzurla uyuyabilmek.

Bak, bu kitap sana "Sabret geçer" demeyecek. Çünkü bazen geçmez; insan güçlenir. Bu kitap sana "Borç iyidir, seni olgunlaştırır" gibi romantik cümleler de kurmayacak. Çünkü borç insanı yorar. Ama şunu söyleyecek: Sen yaşadığın şey değilsin. Sen sıkışmışlığın kendisi değilsin. Sen gecikmiş rızık değilsin. Sen, Allah'a yaslanmayı bırakmayan bir kalpsin.

Ve işte tam burada başlıyor mesele…

Asıl fakirlik cebinde mi, yoksa iki gözünün arasında mı?

Eğer zihin "Ben bittim" diyorsa, para gelse bile huzur gelmez. Eğer kalp "Ben değersizim" diyorsa, kazanç artsa bile bereket artmaz. Ama eğer iki göz arasındaki fakirlik iyileşirse… İşte o zaman rızık sadece gelmez; yerini bulur.

Belki bu kitap vesile olur zorluktan sonraki kolaylığa. Belki sadece bakışını değiştirir. Belki bir gecede hayatın düzelmez ama bir cümlede kalbin yön değiştirir. En doğrusunu Allah bilir.

Benimki birkaç süslü laf işte…

Ama sen bu satırlara kadar geldiysen, bu bir işarettir.

Çünkü kader bazen insanı bir borçla sıkıştırır…

Sonra bir dua ile genişletir.

"Ya şâhiden gayre gâibin ve ya karîben gayre baîdin ve ya gâliben gayre mağlûbin. Ic'al lî min emrî ferecen ve mahrecâ."

"Ey gâib olmayan şâhid! Ey uzak olmayan yakın! Ey mağlûb olmayan gâlip! Şu içinde bulunduğum durumdan kurtulup çıkmamı nasip eyle! / Beni bu içinde bulunduğum durumdan kurtar."

2

BİRİNCİ BÖLÜM: HAYIRLI İLİM

3

İlim Nedir, Enformasyon Nedir?

Sana bir soru sorayım…

Gerçekten biliyor musun, yoksa sadece duydun mu?

Bugün zihnimiz dolu. Telefonlarımız dolu. Sosyal medya akışları dolu. Finans tavsiyeleri, yatırım önerileri, motivasyon konuşmaları, başarı hikâyeleri… Herkes bir şey anlatıyor. Herkes bir şey öğretiyor. Ama buna rağmen içimiz neden bu kadar karışık?

Çünkü enformasyon arttı, ilim azaldı.

Enformasyon; bilgidir ama yönsüzdür. Duyduğundur, okuduğundur, kaydettiğindir. İlim ise içselleştirdiğindir. Enformasyon zihni doldurur, ilim kalbi dönüştürür. Enformasyon sana "nasıl kazanılır"ı öğretir, ilim "neden kazanmalıyım"ı sorar. Enformasyon yöntemdir; ilim hikmettir.

Bugün maddi sıkıntı yaşayan birçok insan aslında bilgisiz değil. Aksine fazlasıyla bilgiye maruz. Faiz nedir biliyor. Helal kazanç nedir biliyor. Bereket kelimesini defalarca duymuş. Ama zihnin bildiğini kalp taşımıyorsa, orada ilim yoktur. Orada sadece veri vardır.

Bak, ilim insanı sakinleştirir. Enformasyon ise çoğu zaman

panikletir.

Bir yatırım videosu izlersin, bir anda "geç kaldım" korkusu gelir. Bir ekonomi yorumu duyarsın, "Her şey daha kötü olacak" endişesi başlar. Enformasyon çoğu zaman korku üretir. Çünkü merkezinde Allah yoktur; merkezinde piyasa vardır, trend vardır, başkaları vardır.

İlim ise insanı merkeze değil, Allah'a bağlar.

Gerçek ilim, kalbe şu cümleyi yerleştirir: "Rızkın kaynağı sebepler değil, Müsebbib'dir." İşte bu cümle enformasyon değildir. Bu bir yön değişimidir. Bu bir iç devrimdir.

Şimdi dürüst olalım… Biz çoğu zaman ilim aramıyoruz. Çare arıyoruz. Hızlı sonuç arıyoruz. Borcu kapatacak formül arıyoruz. Ama Allah'tan "hayırlı ilim" istemek, aslında şunu demektir: "Ya Rabbi, bana sadece kazandıracak bilgi değil; beni değiştirecek bilgi ver."

Çünkü insan değişmeden hayat değişmez.

Hayırlı ilim şunu yapar: Önce bakışını düzeltir. Sonra niyetini temizler. Sonra kazancını berraklaştırır. Ve ilginçtir… Bazen para artmadan huzur artar. Çünkü ilim, rızkın miktarından önce anlamını öğretir.

Enformasyon sana dış dünyayı anlatır. İlim sana kendini anlatır.

Enformasyon başkalarının ne yaptığını gösterir. İlim sana ne yapman gerektiğini fısıldar.

Ve belki de en önemlisi… Enformasyon seni kalabalığa benzetir. İlim seni Allah'a yaklaştırır.

Şimdi düşün: Sen bugüne kadar neyin peşindeydin? Daha çok bilmenin mi, yoksa daha doğru bilmenin mi? Daha çok kazanmanın mı, yoksa daha temiz kazanmanın mı?

Bu kitabın ilk adımı şu: Zihnini doldurmak değil, zihnini sadeleştirmek.

Çünkü iki göz arasındaki fakirlik bazen para eksikliğinden değil, hakikatin eksikliğinden doğar.

Ve hakikat, veriyle değil; ilimle gelir.

4

Ya Âlim: Bilginin Sahibine Yönelmek

"Ya Âlim" demek, sadece "Bilen Allah" demek değildir. "Ey her şeyi bilen, benim bilmediklerimi de bilen, kalbimin içinden geçenleri dahi bilen Rabbim" demektir. Bu nida, insanın kendi cehaletini fark etmesiyle başlar. Çünkü insan ne kadar okursa okusun, ne kadar araştırırsa araştırsın, bilmediklerinin bildiklerinden daha fazla olduğunu idrak ettiği gün gerçek ilmin kapısına dayanır.

Bugün bilgiye ulaşmak çok kolay. Bir tuşla milyonlarca cümle önümüze dökülüyor. Fakat kalbimizi doyuran kaç tanesi? Kaç bilgi bizi Rabbimize yaklaştırıyor? Kaç cümle bizi daha merhametli, daha sabırlı, daha adaletli yapıyor? Eğer bilgi bizi dönüştürmüyorsa, o bilgi yük olmaya başlar. İlmin bereketi ise insanı yumuşatır, kibri azaltır, dili inceltir.

"Ya Âlim" diye dua etmek, aslında şunu kabul etmektir: "Ben bilmiyorum, Sen biliyorsun." Bu cümle insanın nefsine ağır gelir. Çünkü nefis bilmek ister, üstün görünmek ister, haklı çıkmak ister. Oysa hakiki ilim, insanı susturur. Bazen susmak, en büyük ilimdir. Bazen geri çekilmek, en doğru cevaptır. Çünkü Âlim olan O'dur; biz sadece O'nun öğrettikleri kadarını

biliriz.

Bilginin sahibine yönelmek, önce niyeti düzeltmektir. Neden öğreniyorum? Neden anlatmak istiyorum? Alkış için mi, üstünlük için mi, yoksa fayda için mi? Dua ederken "dilimizdeki bağı çöz" dememizin sebebi de budur. Söz etkili olsun diye değil, söz faydalı olsun diye. Çünkü etkili söz insanı etkiler; faydalı söz insanı değiştirir.

Gerçek fakirlik bazen iki göz arasındadır. İnsan bakar ama göremez. Okur ama anlayamaz. Konuşur ama hissedemez. İşte bu göz arasındaki fakirlik, ilmin sahibine yönelmedikçe giderilmez. Kalp Âlim'e dönmeden göz basirete kavuşmaz. Basiret açıldığında ise insan sadece bilgiyi değil, hikmeti de görmeye başlar.

Bu yolculuk bir teslimiyet yolculuğudur. "Ya Âlim" diyebilen insan, kendi sınırlılığını kabul etmiş insandır. Ve işte tam o noktada ilim rahmete dönüşür. Çünkü Allah dilediğine ilmi öğretir; ama hikmeti, kalbi yumuşayana verir.

Şimdi kendimize soralım: Ben bilgi mi istiyorum, yoksa hikmet mi? Ben bilmek mi istiyorum, yoksa doğruyu yaşamak mı?

"Ya Âlim" demek, işte bu soruya verilen samimi cevaptır.

5

Hayırlı İlim ve Kalbe İnen Bilgi

Herkes ilim ister ama herkes hayırlı ilim istemez. Çünkü hayırlı ilim, insanı değiştirir. Değişmek ise nefse ağır gelir. Hayırlı ilim, sadece zihni dolduran bilgi değildir; kalbi terbiye eden, davranışı düzelten ve insanı Rabbine yaklaştıran bilgidir. Bu yüzden dua ederken "bize hayırlı ilim ver" deriz. Çünkü her bilgi insanı yükseltmez; bazı bilgiler insanı kibirleştirir, bazıları sertleştirir, bazıları ise hakikatten uzaklaştırır.

Kalbe inmeyen bilgi, omuzda taşınan bir yük gibidir. İnsan konuşur ama söyledikleri ruhuna değmez. Öğretir ama yaşantısında karşılığı yoktur. Oysa kalbe inen bilgi insanı sessizce dönüştürür. Önce bakış değişir, sonra niyet, sonra dil. Kalbe inen bilgi insanı incitir; çünkü önce hatalarını gösterir. Fakat o incitme, iyileştirmek içindir.

Hayırlı ilim insana haddini öğretir. "Ben biliyorum" diyen değil, "Rabbim öğretti" diyen kazanır. Çünkü gerçek ilim tevazu doğurur. Eğer öğrendikçe kalbimiz sertleşiyorsa, başkalarını küçümsemeye başlıyorsak, bilgi bize hayır değil yük olmuş demektir. İlmin hayırlı olup olmadığını anlamanın en güzel ölçüsü şudur: Bu bilgi beni Allah'a yaklaştırıyor mu, yoksa

insanlara üstünlük taslamaya mı götürüyor?

Kalbe inen bilgi acele etmez. Yavaş yavaş yerleşir. Bazen bir ayet, bazen bir hadis, bazen bir cümle günlerce zihnimizde dolaşır. Sonra bir gün bir olay yaşarız ve o bilgi içimizde canlanır. İşte o an anlarız; bilgi artık ezber değil, idraktir. Ezber zihinde durur, idrak kalpte yaşar.

İki göz arasındaki fakirlik de burada başlar. İnsan bakar ama ibret alamaz. Duyar ama ders çıkarmaz. Çünkü bilgi gözde kalmıştır, kalbe inmemiştir. Kalbe inmeyen bilgi, insana basiret kazandırmaz. Basiret ise sadece öğrenmekle değil, teslimiyetle açılır.

Hayırlı ilim istemek aslında şunu demektir: "Ya Rabbi, bana bildiğimle amel etmeyi nasip et." Çünkü amel edilmeyen bilgi insanın aleyhine delil olur. Yaşanan bilgi ise insanın lehine nur olur. Nur olan bilgi, kalbi aydınlatır. Aydınlanan kalp ise başkasının karanlığını yargılamaz; ona ışık olmaya çalışır.

Bugün kendimize şunu sormalıyız: Öğrendiklerim kalbime indi mi? Yoksa sadece zihnimde mi duruyor? Eğer kalbe inmiyorsa, yeniden "Ya Âlim" demek gerekir. Çünkü ilmi kalbe indiren de, o kalbi yumuşatan da O'dur.

Hayırlı ilim, insanı zengin eder. Ama bu zenginlik cebin değil, gönlün zenginliğidir. Gönlü zengin olanın gözünde fakirlik azalır. İşte iki göz arasındaki fakirlik, kalbe inen hayırlı ilimle yavaş yavaş erir.

6

Dilin Bağı: Anlatamayan Âlim Olur mu?

İnsan bazen çok şey bilir ama anlatamaz. Cümle kurar fakat kelimeler dağılır. İçinde bir hakikat vardır ama dışarı çıktığında etkisini kaybeder. İşte o an "dilimizin bağını çöz" duası anlam kazanır. Çünkü bilmek ayrı bir lütuf, anlatabilmek ayrı bir lütuftur.

Âlim olmak sadece öğrenmek değildir; öğrendiğini hikmetle aktarabilmektir. Fakat burada ince bir çizgi vardır. Anlatmak için konuşmak ile fayda için konuşmak aynı şey değildir. Kimi insan konuşur ama iz bırakmaz. Kimi insan ise az konuşur ama kalbe dokunur. Demek ki mesele kelimenin çokluğu değil, kalpten çıkıp çıkmadığıdır.

Dilin bağı bazen bilgisizlikten değil, korkudan olur. "Yanlış söyler miyim?" endişesi, "Eleştirilir miyim?" korkusu, "Yeterince iyi değilim" düşüncesi… Oysa ilmin sahibi Allah'tır. Biz sadece emanetçiyiz. Emaneti sahibine dayanarak taşıyanın dili çözülür. Çünkü bilir ki sözün tesiri kendinden değil, Hak'tandır.

Bir de nefsin bağladığı dil vardır. İnsan anlatmak ister ama

niyeti karışıktır. Alkış bekler, takdir bekler, üstün görünmek ister. İşte o zaman kelimeler bereketini kaybeder. Çünkü hikmetli söz, temiz niyetle doğar. Niyet bulanık olursa söz de bulanıklaşır.

Kur'an'da Hz. Musa'nın duası bize büyük bir ders verir. O, kavmine gönderilirken önce şunu ister: "Rabbim, göğsümü genişlet, işimi kolaylaştır ve dilimdeki düğümü çöz ki sözümü anlasınlar." Demek ki hakikati anlatmak için önce kalbin genişlemesi gerekir. Kalp dar ise dil de daralır. Kalp huzurlu ise söz de huzur taşır.

Anlatamayan âlim olur mu? Belki olur. Fakat anlatamamak iki sebeptendir: Ya henüz olgunlaşmamıştır, ya da anlatma zamanı gelmemiştir. Bazen susmak da bir ilimdir. Çünkü her doğru her yerde söylenmez. Hikmet, neyi söyleyeceğini bilmek kadar, neyi susacağını bilmektir.

Fakat eğer insanın içinde fayda arzusu varsa ve dili düğümleniyorsa, dua etmek gerekir. Çünkü dili çözen de kalpleri açan da Allah'tır. İnsan sadece vesiledir. Söz kalpten çıkarsa kalbe gider. Zihinden çıkarsa zihinde kalır.

Dilin bağı çözüldüğünde insan sadece konuşmaz; şifa olur. Bir cümle umut olur, bir kelime yön değiştirir. İşte o zaman anlarız ki hayırlı ilim sadece bilmek değil, başkasının kalbine ışık olabilmektir.

Ben konuşmak için mi anlatıyorum, yoksa fayda için mi? Eğer niyet faydaysa, korkma. "Ya Âlim" de ve yürü. Çünkü sözün sahibi sensen yük ağırdır; sözün sahibi O ise kalp rahattır.

7

Faydalı Olmak: İlmin Gerçek Ölçüsü

İnsan öğrenir, okur, araştırır, konuşur. Fakat bütün bu çabanın sonunda sorulması gereken tek bir soru vardır: Ben kime ne fayda sağladım? Çünkü ilmin gerçek ölçüsü bilgi miktarı değil, bıraktığı izdir. Eğer öğrendiklerimiz kimsenin yarasına merhem olmuyorsa, o bilgi henüz olgunlaşmamış demektir.

Faydalı olmak, büyük işler yapmak demek değildir. Bazen bir insanın kalbini rahatlatmak, bazen bir çocuğun gözündeki korkuyu azaltmak, bazen bir yanlış anlaşılmayı düzeltmek en büyük faydadır. İlmin bereketi gösterişte değil, sessiz tesirdedir. Gürültülü başarılar çabuk unutulur; kalbe dokunan iyilikler ise iz bırakır.

İlmin gerçek değeri, insanı merhametli yapıp yapmadığıyla anlaşılır. Eğer bilgi bizi sertleştiriyorsa, yargılayıcı yapıyorsa, başkalarını küçümsemeye götürüyorsa orada bir eksiklik vardır. Çünkü hakiki ilim kalbi yumuşatır. Yumuşayan kalp ise fayda üretir. Sert kalp ise üstünlük üretir.

Faydalı olma arzusu, insanın niyetini temizler. "Ben ne kazanırım?" yerine "Ben ne kazandırırım?" sorusu başladığında ilim yön değiştirir. O zaman öğrenmek bir güç aracı olmaktan

çıkar, bir hizmete dönüşür. Hizmete dönüşen ilim ise sahibini yüceltir; çünkü Allah katında en değerli olan, başkasına faydalı olandır.

İki göz arasındaki fakirlik de burada ortaya çıkar. İnsan kendi eksiklerini görmez ama başkasının kusurunu büyütür. Kendi cehaletini fark etmez ama başkasının hatasını konuşur. Oysa faydalı insan önce kendini ıslah etmeye çalışır. Kendi kalbini düzeltmeye gayret eder. Çünkü bilir ki içi karanlık olanın dışı aydınlatması zordur.

Faydalı olmak için çok bilmek gerekmez; samimi olmak yeterlidir. Samimiyetle söylenen bir cümle, ezberlenmiş uzun konuşmalardan daha etkilidir. Çünkü kalpten çıkan söz kalbe ulaşır. İnsanlar bilgiyi değil, hissi hatırlar. Bu yüzden ilmin içine rahmet karışmalıdır.

Gerçek ölçü şudur: Benim varlığım bir yere huzur getiriyor mu? Ben konuştuğumda insanlar rahatlıyor mu, yoksa geriliyor mu? Benim bilgim bir kapı mı açıyor, yoksa yeni duvarlar mı örüyor? Eğer kapı açıyorsa, o ilim hayırlıdır.

Faydalı ilim insanı zengin eder; ama bu zenginlik malda değil, duadadır. Arkandan edilen bir hayır duası, sayfalarca övgüden daha değerlidir. Çünkü dua kalpten çıkar ve Arş'a yükselir. İşte ilmin gerçek ölçüsü budur: Kaç kişinin hayatında iyilik olarak yer aldın?

Ve şimdi yine dönüp aynı duayı fısıldayalım: "Ya Rabbi, bize hayırlı ilim ver ve o ilmi faydalı kıl." Çünkü bilmek yetmez. Fayda olmadıkça ilim kemale ermez.

8

Sözün Tesiri: Kalpten Çıkan Kalbe Gider

İnsan konuşur. Her gün yüzlerce kelime dökülür dudaklarından. Fakat bazı sözler unutulur, bazıları ise ömür boyu kalpte kalır. İşte o fark, sözün kaynağındadır. Kalpten çıkan söz kalbe gider; sadece zihinden çıkan söz ise zihinde kalır.

Bir cümle düşün. Aynı kelimeyi iki farklı insan söylesin. Birinin sözü içini ısıtır, diğerininki hiçbir şey hissettirmez. Çünkü söz sadece harf değildir; niyettir, haldir, ruhtur. İç dünyamız neyse, cümlelerimiz de odur. Kalp kırık ise söz kırar. Kalp yumuşak ise söz şifa olur.

Sözün tesiri, konuşanın samimiyetiyle artar. Samimiyet ise gösterilmez, hissedilir. İnsan kalpten konuştuğunda sesi yükselmese bile etkisi büyüktür. Çünkü o sözün arkasında bir yaşanmışlık, bir teslimiyet, bir iç hesaplaşma vardır. Yaşanmamış söz kuru kalır; yaşanmış söz ise derinleşir.

Tasavvufta denir ki, insanın hâli sözünden önce konuşur. Eğer iç dünyamız huzurlu değilse, sözlerimiz de huzur vermez. Bu yüzden önce kalbi temizlemek gerekir. Kalp temizlenirse dil de temizlenir. Kalp arınırsa söz de arınır. Çünkü dil, kalbin

tercümanıdır.

Sözün tesiri bazen bir annenin duasında gizlidir. Bazen bir öğretmenin sessizce söylediği bir cümlede. Bazen de bir dostun omzuna dokunarak fısıldadığı "geçecek" kelimesinde. O sözün gücü sesinden değil, içindeki merhametten gelir. Merhamet taşıyan söz, kalpte yer bulur.

İki göz arasındaki fakirlik burada da kendini gösterir. İnsan duyar ama etkilenmez. Çünkü kalbi kapalıdır. Kalp kapalıysa en güzel söz bile içeri girmez. Fakat kalp açıksa, en sade cümle bile derin iz bırakır. Demek ki hem söyleyenin kalbi hem dinleyenin kalbi bu yolculukta önemlidir.

Söz sorumluluktur. Çünkü bir kelime umut da olabilir, yara da. Bir cümle insanı ayağa kaldırabilir ya da yere serebilir. Bu yüzden konuşmadan önce kalbe bakmak gerekir. İçimizde ne taşıyorsak, onu dağıtırız. Öfke taşıyorsak öfke yayarız; huzur taşıyorsak huzur.

Hakiki tesir, Allah'ın izniyledir. İnsan sadece vesiledir. Bu yüzden dua ederiz: "Dilimizdeki bağı çöz." Çünkü biliyoruz ki kalpleri evirip çeviren O'dur. Biz kalpten söyleyelim, gerisini O'na bırakalım.

Şimdi kendimize soralım: Benim sözüm yük mü, yoksa hafiflik mi veriyor? İnsanlar beni dinledikten sonra yoruluyor mu, yoksa umutlanıyor mu? Eğer sözümüz kalbe değsin istiyorsak, önce kalbimizi O'na yaklaştıralım. Çünkü kalbe en yakın olan söz, Allah'a en yakın kalpten çıkar.

9

İKİNCİ BÖLÜM: RIZKIN SIRRI

10

Rızık Sadece Para mıdır?

"Bismillâhi alâ nefsi ve mâlî ve dînî. Allahümme raddınî bi-kadâike ve bârik lî fîmâ kuddire lî, hattâ lâ uhibbe ta'cîle mâ ühhiret vela te'hira mâ ûccilet."

"Canıma, malıma ve dînime bismillah. Ey Rabbim! Beni kazana razı kıl. Bana takdîr olunanı benim için bereketlendir, o hâle geleyim ki te'hir olunanın ta'cilini, ta'cil olunanın da te'hirini istemeyeyim." (Ali el-Müttâkî, no: 9323)

Aziz dostum, gel bu soruyu aceleyle cevaplamayalım. Çünkü bu soru, iki gözümüzün tam ortasında duran o görünmez fakirliği açığa çıkaran bir aynadır. "Rızık" dediğimizde zihnimiz neden hemen banka hesabına, maaş bordrosuna, ticarete, arsaya, altına koşuyor? Neden kalbimiz değil de cebimiz konuşuyor önce? İşte tam burada duralım. Çünkü rızkı sadece para zannettiğimiz her an, Rabbimizin bize açtığı kapıların çoğunu görmezden geliyoruz demektir. Oysa rızık, yalnızca cebimize

giren değil; kalbimize inen, zihnimize doğan, hanemize yayılan her hayırdır.

Rızık; sabah gözünü açabilmektir. Rızık; secdeye gidebilen bir alın, istiğfara eğilebilen bir boyundur. Rızık; hayırlı ilimdir. Sen ilmi kazandığını sanırsın ama aslında ilim sana nasip olmuştur. Nice insan vardır ki en pahalı üniversitelerde okur ama kalbine bir hikmet düşmez. Nice insan vardır ki küçük bir odada, bir çay bardağı eşliğinde bir kelam duyar ve ömrü değişir. İşte o kelam rızıktır. Çünkü rızık, seni Allah'a yaklaştıran her şeydir. Para yaklaştırmıyorsa yük olur; ilim yaklaştırıyorsa nur olur.

"Ya Rezzak" diye dua ederken sadece maaş artışı istemiyoruz aslında. Farkında olmadan şunu istiyoruz: Evimize huzur, soframıza şükür, kalbimize kanaat. Çünkü para çokken huzur yoksa o ev zengin değil, yorgundur. Servet büyüyüp de gönül daralıyorsa orada bereket yoktur. Bereket, miktarın içinde değil; mananın içindedir. İki göz arasındaki fakirlik tam da budur işte: Sahip olduklarıyla doyamamak, sahip olmadıklarıyla yanmak. Oysa insanın gerçek zenginliği, "Elhamdülillah" diyebildiği yerde başlar.

Rızık bazen bir dosttur. Seni hatırlayan, sana dua eden, yokluğunda adını hayırla anan bir dost… Bu rızık parayla satın alınmaz. Rızık bazen hayırlı bir eştir; sen düştüğünde seni kaldıran, gaflete kaydığında seni incitmeden uyandıran. Rızık bazen evladının alnındaki nurdur. Bazen bir hastalıktan korunmaktır, bazen bir musibetin teğet geçmesidir. Sen fark etmezsin ama Rabbin seni koruyarak da rızıklandırır.

Ve şunu da itiraf edelim: Haram kazanç da paradır ama rızık değildir. Çünkü rızık, hayır getiren nimettir. İçine huzur koyulmayan kazanç, büyüse bile fakirlik üretir. Faizle artan para, kalpte azalan itminan demektir. Haksız kazanç sofraya

oturduğunda, çocukların lokmasına gölge düşürür. O yüzden dua ediyoruz: "Helal nasip eyle." Çünkü helal az olsa bile insanı dimdik tutar; haram çok olsa bile insanı içten çökertir.

Aziz dostum, rızık sadece para değildir ama para da rızıktır; eğer hayra vesile oluyorsa. Eğer bir ihtiyaç sahibinin kapısını çaldırıyorsa, bir talebenin kitabına dönüşüyorsa, bir annenin duasını kazandırıyorsa… O zaman para nur olur. Fakat sadece yığmak, sadece biriktirmek, sadece "benim" demek içinse, işte o zaman iki göz arasındaki fakirlik büyür. Göz doymaz, kalp daralır, insan eksik hisseder.

Gerçek zenginlik, "Ya Ğaniyy" diye yakardığında kalbine bir genişlik inmesidir. Çünkü Allah zenginse, O'na yaslanan da yoksul kalmaz. Rızkın semadaysa indirir, yerdeyse çıkarır; uzaktaysa yaklaştırır, yakındaysa kolaylaştırır. Ama önce gözün önündeki perdeyi kaldırır. Çünkü asıl fakirlik cüzdanda değil, bakıştadır. Asıl zenginlik kasada değil, teslimiyettedir.

O halde kendimize şu soruyu soralım: Biz paranın mı sahibiyiz, yoksa para mı bizim sahibimiz? Eğer kaybettiğimizde yıkılıyorsak, o para rızık değil put olmuştur. Ama elimizden gittiğinde bile "Rabbim daha hayırlısını bilir" diyebiliyorsak, işte o zaman kalbimiz zengindir.

Rızık sadece para değildir aziz dostum. Rızık, Allah'ın sana verdiği her şeydir; hatta vermeyerek korudukları da. Ve iki göz arasındaki fakirlik, sahip olduklarını görmeyen bir kalbin hastalığıdır. Şimdi başımızı eğelim ve yeniden dua edelim: "Ya Muğni, bizi Sana muhtaç kıl; başka hiçbir şeye mecbur bırakma." Çünkü insan Allah'a muhtaç olduğunu anladığında, dünyaya muhtaç olmaktan kurtulur.

11

Ya Mâlikü'l-Mülk: Sahiplik Yanılgısı

«Allahümme Malikel'mülki tu'til'mülke men teşau ve tenziul'mülke mimmen teşaü ve tüizzü men teşaü ve tüzilu men teşau bi'yedikel'hayru, inneke ala külli şey'in kadir. Rahmened'dünya vel'ahireti tugdiha men teşau ve'temneuhe men teşeu irhamnî rahmeten tuğninî biha an rahmeti men sivak.»

"Ey mülkün mâliki olan Allahım! Sen mülkü dilediğine verirsin, mülkü dilediğinden çeker alırsın. Dilediğini azîz kılarsın, dilediğini zelîl kılarsın. Hayır senin elindedir. Muhakkak sen herşeye kadirsin." (Al-i İmran sûresi, 26)

Gel bugün "benim" dediğimiz her şeyin önünde bir an duralım. Evim, arabam, kitabım, fikrim, çocuğum, makamım, ismim… Dilimiz ne kadar da kolay sahipleniyor değil mi? Oysa her "benim" deyişimizde, fark etmeden bir yanılgıya düşüyoruz. Çünkü biz malik değiliz; emanetçiyiz. Gerçek sahip yalnızca "Ya Mâlikü'l-Mülk" olandır. Mülkün de mülkün sahibinin de

sahibi O'dur. Bizim sandığımız her şey, bize belirli bir süreliğine verilmiş bir imtihandır.

Sahiplik hissi insana güven verir gibi görünür; ama aslında kalbine gizli bir korku yerleştirir. Çünkü sahip olduğunu sandığın şeyi kaybetmekten korkarsın. Para seninse, düşmesinden korkarsın. Makam seninse, gitmesinden korkarsın. İnsan seninse, terk etmesinden korkarsın. İşte korkunun kaynağı burada başlar: Yanlış sahiplik iddiası. Oysa bilirsen ki hiçbir şey senin değil, o zaman kaybettiğinde yıkılmazsın. Çünkü zaten sana ait olmayan bir şeyi geri veriyorsundur.

Kur'ân'da mülkün gerçek sahibinin Allah olduğu tekrar tekrar hatırlatılır. Bu hatırlatma bir tehdit değil, bir rahmettir aslında. Çünkü mülk O'nunsa, sen yük taşımıyorsun demektir. Evladını sen korumuyorsun; Allah koruyor. Rızkını sen üretmiyorsun; Allah yaratıyor. Kalpleri sen tutmuyorsun; Allah çeviriyor. Bu idrake varan insanın omuzlarından dağlar iner. Çünkü artık her şeyi kontrol etmek zorunda değildir.

Sahiplik yanılgısı en çok kalpte büyür. İnsan bazen kendi ibadetini bile sahiplenir. "Ben yaptım, ben başardım, ben kazandım…" derken farkında olmadan kalbinde küçük bir ilahlık tohumu yeşerir. Oysa o secdeyi nasip eden de O'dur, o hayrı yaptıran da O'dur. Sen sadece vesilesin. Vesile olduğunu unuttuğun an, yük başlar. Yük başladığı an huzur kaçar.

Düşünsene aziz dostum; bir misafirhanede kalıyorsun. Sana bir oda verilmiş. Odayı güzelleştirebilirsin, temiz tutabilirsin, eşyalarını yerleştirebilirsin. Ama tapusu senin değil. Süre dolduğunda anahtarı teslim edeceksin. Dünya da böyledir. Bize bir beden verilmiş, bir ömür verilmiş, bir çevre verilmiş. Ama tapu bizde değil. Ölüm dediğimiz şey, anahtarı teslim etmektir sadece. İşte "Ya Mâlikü'l-Mülk" demek, daha anahtarı teslim etmeden önce bu hakikati kabul etmektir.

İki göz arasındaki fakirlik de burada başlar aslında. İnsan sahip olduklarını kendinden bildikçe fakirleşir. Çünkü her kayıpta eksilir. Ama her şeyi Allah'tan bildikçe zenginleşir. Çünkü kaybetse bile "Veren de O, alan da O" diyebilir. Bu söz kuru bir teselli değildir; kalbi ayakta tutan bir imandır. Teslimiyet, insanın en büyük servetidir.

Sahiplik yanılgısı insanı hırçın yapar. Toprağı sahiplenir, makamı sahiplenir, insanı sahiplenir. Oysa gerçek malik olmadığını bilen insan merhametli olur. Çünkü bilir ki elindeki güç de emanet, elindeki zayıflık da. Bugün yukarıdaysa imtihan, yarın aşağıdaysa yine imtihan. Ne üstünlüğü kendinden bilir ne düşüşü sonsuz sanır. Her hâlde Rabbinin terbiyesini görür.

Aziz dostum, gel bugün bir muhasebe yapalım. "Benim" dediğimiz kaç şey var hayatımızda? Ve o "benim" dediklerimiz olmadan kim kalıyoruz? Eğer cevabımız "hiç" ise, işte orada tehlike var. Çünkü biz malımızla, makamımızla, çevremizle değil; kulluğumuzla varız. Malik değil kuluz. Sahip değil emanetçiyiz.

Şimdi başımızı eğelim ve içten bir yakarışla diyelim ki: "Ya Mâlikü'l-Mülk, bize emanet bilinci ver. Elimizdekini Sen'den bilelim, kaybettiklerimizi Sen'den bilelim. Sahiplik iddiasından kalbimizi arındır." Çünkü insan gerçek sahibin Allah olduğunu anladığında, dünyaya tutunmayı bırakır ama dünyayı daha güzel taşır. Yük hafifler, kalp genişler, gözün ortasındaki fakirlik silinir.

Ve işte o zaman anlarız: Asıl zenginlik sahip olmakta değil, teslim olmaktadır.

12

Toplu Bereket: Aileye ve Nesle Akan Rızık

Allâhümme fâlikal- ısbâhı ve câ ılelleyli sekenen veş-şemse vel-kamera husbânen ıkdı anniddeyne ve ağninî minel-fakri ve emtiğnî bi-sem î ve besarî ve kuvvetî fi sebîlik."

"Sabahın aydınlığını var eden, geceyi dinlenme vakti yapan, güneşi ve ayı hesap vasıtası yapan Allah'ım! Bana borçlarımı ödemeyi ihsan eyle, benden fakirliği gider, kulağımı, gözümü ve kuvvetimi Senin yolunda kullanmayı nasip eyle." (Malik, Dua, No: 495)

Rızkı hep bireysel düşündük bize öğretilmeden. "Ben kazanayım, benim cebim dolsun, benim evim rahat etsin…" Oysa dua ederken ne diyoruz? "Bizlere ver." İşte bu "biz" kelimesi, bereketin kapısını aralayan anahtardır. Çünkü rızık yalnızca tek bir kişiye verilmez; rızık bir halkaya akar. Bir evin içine girer, bir sofraya oturur, bir neslin damarlarında dolaşır.

Bereket, paylaşıldığında çoğalan; sadece elde tutulduğunda eksilen bir sırdır.

Toplu bereket demek, sadece kalabalık bir sofrada çok yemek olması demek değildir. Bazen küçücük bir tencere vardır ama herkes doyar. Bazen bir maaş vardır ama ay bitmeden bitmez. Bazen de büyük kazançlar vardır ama huzur yoktur, evin içinde görünmez bir daralma dolaşır. İşte o daralma, bereketin çekildiğinin işaretidir. Çünkü bereket, miktarla değil; rahmetle ilgilidir.

Aileye akan rızık, sadece maddi değildir. Bir evde ilim varsa, o ilim çocukların kaderine yazılır. Bir evde helal hassasiyeti varsa, o hassasiyet neslin karakterine dönüşür. Bir baba haramdan titizlikle kaçıyorsa, farkında olmadan evladının vicdanına bir pusula bırakır. Bir anne gece dua ediyorsa, o dua çocuğun hayat yolunda görünmez bir zırh olur. İşte bu, toplu berekettir. Parayla ölçülmez ama nesiller boyu hissedilir.

Aziz dostum, bazen bir evde az kazanılır ama o evden hayırlı insanlar çıkar. Bazen de çok kazanılır ama gönüller dağılır. Çünkü rızkın içine ne koyduğun önemlidir. Helal lokma sadece mideyi değil, ahlakı da besler. Haram lokma ise sadece bedeni değil, kalbi de karartır. Bu yüzden dua ediyoruz: "Bizleri haram rızıktan koru." Çünkü bir babanın kazancı sadece kendisini değil, çocuğunun duasını da etkiler.

Toplu bereket aynı zamanda birliktir. Aynı sofrada oturabilmek, aynı duaya "âmin" diyebilmek, aynı kıbleye yönelmek… Bunlar da rızıktır. Nice zengin sofralar vardır ki herkes telefona gömülmüş, kalpler birbirinden uzak. Nice mütevazı sofralar vardır ki kahkahalar, dualar, samimiyet dolaşır. Hangisi daha zengin? Göz yanılabilir ama kalp bilir.

Nesle akan rızık bazen mal değil, hayırlı bir isimdir. Güzel bir şöhret, temiz bir geçmiş, ardında bırakılmış bir hayır…

İnsan öldüğünde parası miras kalır ama bereketi iz bırakır. Eğer bir baba dürüstlüğüyle anılıyorsa, o evlat için en büyük servettir. Eğer bir anne merhametiyle hatırlanıyorsa, o nesil için tükenmez bir hazinedir. Çünkü toplu bereket, sadece bugünü değil yarını da besler.

Ve şunu da unutmayalım: Bereket paylaşılınca artar. Sadaka verilen ev fakirleşmez; tam tersine genişler. İhtiyaç sahibine uzanan el, aslında kendi evinin kapısını açar. Çünkü Allah'ın vaadi şaşmaz. Veren O'dur, artıran O'dur. Sen bir lokmayı paylaştığında, O senin ömrüne huzur katar. Sen bir yetimin başını okşadığında, O senin evladının yolunu açar. Bu ilahi dengeyi dünya hesabıyla ölçemezsin.

Aziz dostum, iki göz arasındaki fakirlik en çok aile içinde kendini belli eder. Herkes kendi kazancını düşünüyor, kimse ortak bereketi düşünmüyorsa, orada görünmez bir yoksulluk başlar. Ama herkes birbirinin yükünü hafifletmeye çalışıyorsa, orada ilahi bir genişlik doğar. İşte toplu bereket budur: Bir kişinin duasının diğerine siper olması, birinin sabrının diğerine umut olması.

Şimdi kendimize soralım: Biz sadece kendi rızkımız için mi yaşıyoruz, yoksa hanemize, neslimize, ümmete akacak bir bereket mi istiyoruz? Eğer rızkı sadece kendimiz için istersek daralırız. Ama "Bizlere ver" dediğimizde kalbimiz genişler. Çünkü Allah'ın rahmeti bireysel değil; kuşatıcıdır.

Gel o halde şu niyetle dua edelim: "Ya Rezzak, rızkımızı sadece cebimize değil, evimize indir. Sadece midemize değil, kalbimize koy. Sadece bugünümüze değil, neslimize akıt." Çünkü gerçek zenginlik, tek başına dolmak değil; birlikte bereketlenmektir. Ve bir evde bereket varsa, o ev dünyanın en büyük servetine sahiptir.

13

Helal Kazanç: İbadetin Sessiz Hâli

"Ey Allah'ım! Helâl kıldıklarını bana kâfi kılarak haram kıldıklarından beni muhafaza et, beni fazlınla Senden başkalarından müstağni kıl!" (Tirmizî, Duâ, 110)

İbadet deyince aklımıza hemen namaz gelir, oruç gelir, tesbih gelir. Eller açılır, alın secdeye değer, dudaklar zikirle ıslanır… Fakat bir ibadet daha vardır ki sesi çıkmaz, gösterişi yoktur, kimse onu alkışlamaz; ama Allah katında secde kadar ağır, dua kadar kıymetlidir: Helal kazanç. Çünkü insanın gündüz koşturması, alın teri, "harama bulaşmayayım" diye titremesi; aslında kalbinin yaptığı uzun bir secdedir.

Helal kazanmak kolay değildir aziz dostum. Çünkü haram çoğu zaman daha hızlıdır, daha parlaktır, daha cazip görünür. Faiz kısa yoldur, haksız kazanç kestirmedir, kul hakkı anlık avantajdır. Ama helal, sabır ister. Helal, gece uykunu kaçıran bir hassasiyet ister. "Bu lokma temiz mi?" diye düşünmeyi gerektirir. İşte bu düşünce bile ibadettir. Çünkü Allah korkusuyla vazgeçilen her kazanç, görünmeyen bir sevap hanesine yazılır.

Helal lokma sadece mideyi doyurmaz; kalbi besler. Bir baba eve ekmek getirirken "Ya Rabbi, harama karışmasın" diye içinden geçiriyorsa, o dua sofranın üzerine görünmez bir rahmet indirir. O sofrada yetişen çocuk belki bunun farkında olmaz ama kalbinde bir berraklık olur. Çünkü helal, insanın ruhuna karışır. Haram ise sadece bedenine değil, karakterine de bulaşır.

İki göz arasındaki fakirlik bazen tam burada kendini gösterir. İnsan daha fazlasını isterken çizgiyi silikleştirir. "Herkes yapıyor" der, "bir defadan bir şey olmaz" der, "şartlar böyle" der… İşte o an kalp daralmaya başlar. Oysa az ama helal olan, çok ama şüpheli olandan daha huzurludur. Çünkü helal kazançta bereket vardır. Bereket ise görünmeyen ama hissedilen bir genişliktir.

Helal kazanç, niyetle ibadete dönüşür. Sabah işine giderken "Ailemin rızkını temiz kazanayım, kimseye yük olmayayım, sadaka verebileyim" diye niyet eden bir insanın adımları ibadet olur. Bilgisayar başında çalışan da, tarlada terleyen de, dükkânında müşteri bekleyen de… Eğer niyeti temizse, hepsi kulluğun içindedir. Çünkü ibadet sadece camide değil; vicdanda başlar.

Aziz dostum, helal kazanmak bazen kaybetmeyi göze almaktır. Bir ihaleden çekilmek, bir fırsatı geri çevirmek, bir kazancı reddetmek… Dışarıdan bakıldığında zarar gibi görünür. Ama Allah için vazgeçilen hiçbir şey kayıp değildir. O, eksilenin yerine başka bir kapı açar. Belki aynı miktarı vermez ama daha hayırlısını verir. Bazen huzur verir, bazen sağlık verir, bazen evladının yolunu açar. İlahi denge şaşmaz.

Unutma, haram sadece büyük suçlarla gelmez. Küçük ihmallerle, küçük yalanlarla, küçük haksızlıklarla da sızar. Tartıda gram oynamak, emeği eksik ödemek, zamanı çalmak…

Bunların hepsi kalpte iz bırakır. Ve kalp kirlenince dua ağırlaşır. O yüzden helal kazanç, duanın önünü açan bir temizliktir. Temiz lokma, temiz niyeti besler; temiz niyet de kabul kapısını aralar.

Şimdi kendimize soralım: Biz kazancımızı sadece artan rakamlarla mı ölçüyoruz, yoksa içimizdeki huzurla mı? Eğer kazandıkça daralıyorsak, bir şeyleri gözden geçirmeliyiz. Ama az kazanıp huzurluysak, bilin ki Allah bize görünmeyen bir servet vermiştir.

Gel şu niyetle yaşayalım aziz dostum: "Ya Rezzak, bize helal kazanç nasip et. Az olsun ama bereketli olsun. Çok olsun ama temiz olsun. Kalbimizi kirletmesin, hanemizi daraltmasın." Çünkü helal kazanç, ibadetin sessiz hâlidir. Kimse görmese de Allah görür. Ve Allah'ın gördüğü bir emek, asla karşılıksız kalmaz.

14

Haramın Gölgesi ve Kalpteki Daralma

Allahumme ekfini bi-halalike an haramike ve eğnini bi fadlike ammen sivake."

"Allahım! Bana helâl rızık nasib ederek haramlardan koru! Lutfunla beni senden başkasına muhtaç etme!" (Tirmizî, Daavât 111)

Aziz dostum, haram çoğu zaman bağırarak gelmez; fısıldayarak yaklaşır. Büyük günahların kapısını küçük ihmallerle aralar. İnsan bir anda düşmez; yavaş yavaş alışır. "Bir kereden bir şey olmaz" der, "şartlar zor" der, "herkes böyle yapıyor" der… Ve kalbin etrafında ince bir gölge oluşmaya başlar. İşte o gölge, haramın gölgesidir. Güneş hâlâ vardır ama içeri ışık eskisi gibi düşmez.

Haramın en belirgin işareti, kalpteki daralmadır. Sebepsiz bir huzursuzluk, anlamsız bir sıkışma, ibadette isteksizlik… İnsan dışarıdan bakıldığında her şeye sahiptir belki; ama içinde

açıklayamadığı bir eksiklik dolaşır. Çünkü haram, sadece cüzdana girmez; kalbe sızar. Ve kalp, Allah'ın nazar ettiği yerdir. Orası daraldığında dünya genişlese ne olur?

Aziz dostum, haram sadece büyük suçların adı değildir. Kul hakkı haramdır. Haksız kazanç haramdır. Emanete ihanet haramdır. Faiz haramdır. Ama bir de kalbin içinde büyüyen gizli haramlar vardır: Haset, kibir, riya… İnsan bazen elini temiz tutar ama kalbini ihmal eder. Oysa kalp kirlenince ibadet ağırlaşır. Secde uzun sürer ama huzur gelmez. Dua edilir ama kelimeler göğe yükselmiyormuş gibi hissedilir. İşte o an, insan kendi içinde bir perde olduğunu fark eder.

Haramın gölgesi bereketi çeker götürür. Kazanç artar ama yetmez. Sofra büyür ama tat olmaz. Ev genişler ama huzur daralır. Çünkü bereket, helalin kardeşidir; haramın düşmanı. Haramın olduğu yerde miktar olabilir ama rahmet olmaz. Ve rahmet çekildiğinde insanın iç dünyası kuraklaşır.

İki göz arasındaki fakirlik tam da burada derinleşir. İnsan ne kadar sahip olursa olsun doyamaz. Daha fazlasını ister, daha fazlasını arar. Çünkü haram, doyurmayan bir ateştir. Yedikçe aç bırakır, kazandıkça eksik hissettirir. Oysa helal az olsa bile insanı tok kılar. Çünkü tok olmak mideyle değil, kalple ilgilidir.

Aziz dostum, haramdan uzak durmak sadece bir yasak listesine uymak değildir; kalbi korumaktır. Bazen bir kazançtan vazgeçmek, bazen bir söz söylememek, bazen bir fırsatı geri çevirmek… İşte bunlar kalbi genişleten fedakârlıklardır. Allah için vazgeçilen her şey, kalpte bir ferahlık olarak geri döner. Çünkü O, kulunun sabrını zayi etmez.

Ve şunu da unutma: Haramın gölgesinden çıkmanın yolu tövbedir. İnsan düşebilir. Yanılabilir. Aldanabilir. Ama kapı kapanmaz. Samimi bir pişmanlık, gözyaşıyla karışmış bir istiğfar, kalpteki daralmayı çözer. Çünkü Allah affetmeyi sever.

Kul döndüğünde, O da rahmetiyle karşılar.

Şimdi bir an duralım ve içimize bakalım. Kalbimiz geniş mi, dar mı? İbadet bize huzur veriyor mu, yoksa zor mu geliyor? Eğer bir daralma hissediyorsak, belki de hayatımıza sızan gölgeleri fark etmemiz gerekiyordur. Çünkü kalp, Rabbine yaklaştıkça genişler; O'ndan uzaklaştıkça daralır.

Gel aziz dostum, şu duayı içtenlikle edelim: "Ya Rabbi, bizi haramın gölgesinden koru. Kalbimizi daraltan her şeyden uzaklaştır. Helali sevdir, haramdan nefret ettir. İçimize genişlik ver." Çünkü gerçek zenginlik, kalbin ferahlığıdır. Ve kalp Allah'la dolduğunda, hiçbir gölge onu karartamaz.

15

Faiz, Haksız Kazanç ve Manevî Çürüme

Aziz dostum, gel önce sözcüklerin gölgesine bakalım: "faiz" dediğimiz zaman çoğumuzun aklına bankadaki rakamlar, kredi, kısa yol gibi ekonomik terimler gelir. Ama tasavvufi bakış bunu dar bir finans tanımının ötesine taşır. Faiz, haksız kazanç, kul hakkı — bunlar paranın ötesinde, kalbin zeminiyle ilgilidir. Nasıl ki bir yara sadece deride görünmezse, haksız kazanılmış para da yemeğin tadını değil, kalbin huzurunu bozar. Manevî çürüme dediğimiz şey, işte bu içten içe büyüyen yaradır: Görünmeyen bir pas, insanı hem Allah'a hem de insanlara karşı uyuşturur.

Haksız kazancın yolları çok çeşitlidir; bazen büyük dolandırıcılıklar, bazen de ince ihmaller. Tartıda oynanan gram, emeği tam vermemek, işi eksik teslim etmek, hakkı geciktirmek — hepsi haksızlığın küçük ama sinsi formlarıdır. Başta önemsiz gibi görünür; zamanla alışkanlık olur; sonra ruhun dokusuna işlemiş bir kesik haline gelir. İnsan rızkını genişletmek için baştan çekinmiş olabilir; ama "bir kereden bir şey olmaz" dediği her an, kalbin temizliği bir parça eksilir. Bu

eksilme, ruhun ışığını kısar; ibadetler aynı kalsa da içindeki lezzet kaybolur.

Faiz ise sadece ekonominin bir terimi değil; tasavvuf açısından adaletin, eşitliğin ve sorumluluğun zedelenmesidir. Birinin hakkını yemeden, sömürü olmadan rızık kazanmak; emeğe karşı hakkaniyet göstermek, veresiye ve borç ilişkilerinde insaflı olmak—bunlar toplumsal ruhun sağlığı içindir. Faiz, kazancı bireyselleştirir; zenginliği tekelleştirir; kimsenin omuzuna birlikte yük olmaya yeltenmez. Oysa toplumun ruhu paylaşınca genişler; herkesin sofrasında bir bereket dolaşınca gönüller doyum bulur.

Manevî çürüme öyle bir haldir ki insan bazen artık doğruyla yanlışı ayırt edemez hale gelir. Akla "mecburiyetler" girer, vicdana "savunmalar" yerleşir: "Herkes yapıyorsa"cılığı, "zorunlu" kılıfı, "kârlıysa" bahaneleri… Bunlar insanı uyuşturan numunelerdir. Kalp kısa vadeli kazanımlar için körelirse, şefkat azalır, empati zayıflar. Yavaş yavaş dua yavanlaşır, secde değeri azalmış bir ritüele dönüşür. İşte bu sinsi çürüme, iki göz arasındaki asıl fakirliktir: Sahip olunanlarla yetinememe, sahip olmadıklarına yumuşak bir açlık besleme hâli.

Peki ne yapmalı? İlk adım farkına varmaktır; hatayı görmek tövbenin kapısını açar. Samimi bir pişmanlık, istiğfar ve hakkı iade etme iradesi; manevi baharı çağırır. Haksız kazanılmış ne varsa helal yollarla düzeltilmeli, mümkünse iade edilmeli ya da benzer bir hayra dönüştürülmelidir. Borç ilişkileri şeffaflaştırılmalı, sözleşmeler temizlenmeli, gerektiğinde bir âlimin veya güvenilir bir hakeminin rehberliği alınmalıdır. Bu maddi adımlarla kalbin de yükü hafifler; kişi artık sadece strateji değiştirmemiş olur, aynı zamanda ruhunu da onarmıştır.

Diğer yandan korunma yolları vardır: Kanaat öğretisini hayatımıza koymak, "az ama helal" diyebilme cesaretini taşımak,

sadaka ve zekâtla eli açmak. Sadaka, haksızlıkla bir yerde kirlenen kalbi yıkayan bir sünnettir; verdiğin her şey aslında kendi kalbinden bir lekeyi temizler. Helal rızık arayışı sabır ister; gecikmelerde sabretmek ve Allah'a tevekkül etmek iman terazisini dengede tutar. İş ahlakını düzeltmek—doğru tartmak, emeğe hakkını vermek, borcu zamanında ödemek—hem toplumsal hem de bireysel sağlığı korur.

Unutma, bu süreç sadece hukukî bir düzeltme değil, içsel bir dönüşümdür. Manevî tamir, devamlılığı gerektirir: Sabah akşam istiğfar, gece kalkıp iki rekat şükür, çalışırken niyet temizliği, aile içinde helal hassasiyetini öğretme; hepsi küçük ama etkili adımlardır. Ayrıca hatadan dönmüş insanın tevazu göstermesi, geçmişin hatalarını anlatmaktan kaçınıp yeni hayatını örneklemesi topluma da şifa verir. Çünkü örnek olmak en güçlü dersi verir.

Ve en son, bilin ki Allah rahmet sahibidir. Tövbe eden, hakkı iade eden, helali gözeten kulunu yalnız bırakmaz. Manevî çürüme ne kadar yaygın olursa olsun, tövbe ile kalp yeniden can bulur. Bu yüzden şu duayı sık sık hatırda tutalım: "Ya Rezzâk, rızkımızı helal eyle; kalbimizi haksızlıktan, faizden, zulüm kokan kazançlardan koru. İki göz arasındaki fakirliği bize göstermeyip temiz bir nesil nasip eyle." Çünkü gerçek temizlik, hem cüzdanda hem de kalpte olmalıdır; ikisi birlikte olursa bereket kalıcı olur.

16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: SERVET VE SORUMLULUK

17

Büyük Servete Nasıl Erişiririz?

Allahümme yâ müfettihal ebvâb. İftah lenâ hayral bâb.
"Ey kapıları açan Allah'ım! Bize en hayırlı kapıyı aç!"

Aziz dostum, büyük servet dediğimizde kalbin titremesi gerekir. Çünkü büyük para sadece büyük imkân değildir; büyük mesuliyettir. İnsan çoğu zaman zenginliği romantize eder ya da şeytanileştirir. Kimisi onu kurtuluş görür, kimisi tehlike. Oysa hakikat daha derindedir: Servet bir araçtır. Tıpkı ateş gibi. Isıtır da yakar da. Bu yüzden mesele paranın büyüklüğü değil, kalbin sağlamlığıdır.

"Büyük servete nasıl erişiriz?" sorusunun ilk cevabı şudur: Önce onu kaldırabilecek bir kalbe erişiriz. Çünkü kalp dar ise para büyüdükçe insan küçülür. Kalp geniş ise para büyüdükçe merhamet büyür. Allah kuluna bazen az verir, çünkü az onu korur. Bazen çok verir, çünkü çokla imtihan eder. Bu yazı fakirliği övme yazısı değildir aziz dostum; ama zenginliğin de masum bir oyuncak olmadığını hatırlatma yazısıdır. Servet de

ayrı bir imtihandır.

Büyük servet, helal yollardan, sabırla, emekle, istişareyle, ahlakla gelir. Hızlı büyüyen her kazanç hayırlı değildir. Kökü sağlam olmayan ağaç, ilk fırtınada devrilir. Ama yıllarca emek verilmiş, haramdan titizlikle kaçılmış, kul hakkı gözetilmiş bir kazanç; işte o servet insanı yükseltir. Çünkü helal büyüyen mal, sahibini yoldan çıkarmaz; aksine yola hizmet eder.

Şunu da açıkça söyleyelim: Büyük para büyük sorumluluktur. Daha çok zekât, daha çok sadaka, daha çok istihdam, daha çok adalet demektir. Zenginlik sadece lüks değildir; yükümlülüktür. Allah bir kula fazla veriyorsa, onun üzerinden başkalarına da ulaştırmak ister. Servet, dağıldıkça arınır. Paylaşıldıkça temizlenir. Sadece biriktikçe ağırlaşır.

Aziz dostum, ilginçtir ki servet insanı birçok günahtan da koruyabilir. Geçim sıkıntısıyla harama düşme ihtimali azalır. Kimseye el açma mecburiyeti kalmaz. Borç baskısı insanı eğip bükmez. Ama bu koruyuculuk otomatik değildir. Eğer kalp gaflete düşerse, zenginlik başka kapılar açar: Kibir, israf, gösteriş, üstünlük taslama… İşte asıl tehlike burada başlar. Fakirlik sabırla imtihandır; zenginlik şükürle imtihan.

Büyük servete erişmenin ikinci şartı niyettir. "Daha çok kazanayım ki daha çok hayır yapayım" diyebilen bir yürekle yola çıkmak… "Ailemi rahat ettireyim ama onları şımartmayayım; huzuru bozmayayım" hassasiyetini taşımak… Çünkü para aile huzurunu ya güçlendirir ya da parçalar. Eğer evde değerler sağlam değilse, servet çatlakları büyütür. Ama evde iman, saygı ve kanaat varsa; servet o yapıyı destekler.

Üçüncü mesele, serveti araç olarak görebilmektir. Para amaç haline geldiğinde insan onun etrafında döner. Ama araç olarak kaldığında insan onu yönlendirir. Zenginlik seni secdeden uzaklaştırıyorsa, zarardır. Ama secdeni güçlendiriyorsa nimettir.

Seni israfa sürüklüyorsa tehlikedir. Ama ihtiyaç sahiplerine kapı açıyorsa rahmettir.

Büyük servet için büyük disiplin gerekir. Hesap bilmek, plan yapmak, şeffaf olmak, danışmak… Ve en önemlisi, kalbi sürekli muhasebe etmek. "Bu para beni değiştiriyor mu? Ailemde bir kırılma var mı? Huzurum arttı mı azaldı mı?" diye sormak gerekir. Çünkü servet insanın içini ortaya çıkarır. İçte ne varsa büyütür.

Aziz dostum, zenginlik kötü değildir. Fakirlik kutsal değildir. İkisi de imtihandır. Önemli olan hangi hâlde Allah'a daha yakın olduğundur. Eğer büyük servet seni daha çok şükre, daha çok hayra, daha çok adalete götürüyorsa; korkma, yürü. Ama seni gaflete sürüklüyorsa, dur ve kalbini güçlendir.

O halde dua edelim: "Ya Ğaniyy, bize zenginlik vereceksen hayırlısını ver. Kalbimizi bozmayacak, aile huzurumuzu dağıtmayacak, bizi saptırmayacak servet ver. Malı bize hizmetkâr eyle, bizi mala kul etme." Çünkü asıl mesele büyük servete ulaşmak değil; büyük servetin içinde kaybolmamaktır.

18

Ya Rezzak: Sebep mi, Müsebbib mi?

Aziz dostum, insanın zihni sebeplere takılmaya meyillidir. Maaşını işinden bilir, kazancını müşterisinden, bereketini piyasanın durumundan… Oysa kalp başka bir hakikati fısıldar: Sebepler bir perdedir. Asıl veren, perde arkasındaki Kudret'tir. İşte "Ya Rezzak" demek, bu perdeyi aralamaktır. Rızkı sebeplere değil, Müsebbibü'l-Esbâb'a nispet etmektir.

Çalışmak zorundayız. Üretmek, plan yapmak, risk almak, alın teri dökmek… Bunlar kulluğun gereğidir. Ama tehlike şurada başlar: Sebeple Müsebbib'i karıştırdığımızda. İş yerini rızkın kaynağı sanmak, patronu kaderin belirleyicisi görmek, müşteriyi nasibin sahibi zannetmek… İşte bu bakış, iki göz arasındaki fakirliği büyütür. Çünkü insan sebepler sarsıldığında yıkılır. Oysa Müsebbib'e tutunan sarsılmaz.

Düşünsene aziz dostum; aynı sektörde çalışan iki insan var. Aynı eğitimi almışlar, aynı gayreti göstermişler. Biri büyüyor, diğeri yerinde sayıyor. Sebepler aynı ama sonuç farklı. Bu fark, sebeplerin üstünde bir iradeyi göstermez mi? İşte "Ya Rezzak" ismi burada kalbe iner. Allah dilerse ummadığın yerden kapı açar. Dilerse en sağlam sandığın kapıyı kapatır. Çünkü veren

O'dur.

Bu hakikat tembelliğe davet değildir. "Nasıl olsa Allah verir" diyerek kenara çekilmek tevekkül değil, ihmaldir. Peygamberler bile çalıştı, ticaret yaptı, koyun güttü, mücadele etti. Ama kalpleri sebeplere bağlanmadı. Çalıştılar ama sonucu Allah'tan bildiler. İşte denge budur: El sebeplerde, kalp Müsebbib'de.

Aziz dostum, rızkı sebeplere bağlayan insan sürekli korku yaşar. İşini kaybetmekten, piyasayı kaçırmaktan, fırsatı yitirmekten… Çünkü dayanağı zayıftır. Ama rızkı Allah'tan bilen insan çalışır, çabalar, plan yapar; fakat içi sakindir. Çünkü bilir ki nasibi onu bulur. Kimsenin rızkı başkasına yazılmamıştır. Bu idrak insanı kıskançlıktan da kurtarır. Başkasının kazancına haset etmez. Çünkü herkesin payı ayrıdır.

"Ya Rezzak" demek aynı zamanda şükür demektir. Kazandığında gururlanmamak, kaybettiğinde isyan etmemek… Çünkü ikisi de imtihandır. Çok kazandığında "Ben başardım" demek ne kadar tehlikeliyse, az kazandığında "Neden ben?" demek de o kadar risklidir. Her iki hâlde de kalp sebeplere takılmıştır. Oysa mümin bilir ki kazanç da kayıp da ilahi takdirin içindedir.

Bir de şu inceliği fark et aziz dostum: Allah bazen rızkı artırarak imtihan eder, bazen geciktirerek. Geciken rızık ceza değildir; bazen terbiye, bazen korumadır. Belki hazır değildin. Belki o servet seni saptıracaktı. Belki o makam aile huzurunu bozacaktı. Biz sadece görüneni isteriz; Allah görünmeyeni bilir.

Şimdi kendimize soralım: Biz çalışırken kalbimizi kime bağlıyoruz? İşimize mi, zekâmıza mı, çevremize mi; yoksa Rabbimize mi? Eğer sebepler çöktüğünde dünyamız çöküyorsa, kalbimiz yanlış yere yaslanmış demektir. Ama her şartta içimizde bir güven varsa, işte o güven Müsebbib'e dayanmanın huzurudur.

Gel aziz dostum, şu niyetle yaşayalım: Çalışalım ama

kalbimizi sebeplere teslim etmeyelim. Plan yapalım ama sonucu Allah'a bırakalım. Ve her sabah içimizden şu dua geçsin: "Ya Rezzak, bizi sebeplere takılıp kalmaktan kurtar. Elimizi çalışkan, kalbimizi Sana bağlı eyle." Çünkü gerçek zenginlik, rızkın nereden geldiğini bilmektir. Sebepler değişir; Müsebbib değişmez.

19

Rızkın Haneye Hayır Getirmesi

Aziz dostum, rızık kapıdan içeri girerken yalnız gelmez. Ya rahmetiyle gelir ya da gölgesiyle. Aynı para, bir evde huzura dönüşür; başka bir evde tartışmaya. Aynı kazanç, bir hanede şükür üretir; başka bir hanede kibir. Demek ki mesele sadece kazanmak değil, kazananın kalbi ve hanenin istikametidir. Bu yüzden duamız sadece "ver" değildir; "hayırla ver"dir.

Bir ev düşün… Sofra kurulmuş, yemek var ama yüzler gergin. Herkesin eli dolu ama kalbi boş. Sonra başka bir ev düşün… Belki imkân sınırlı ama kahkahalar samimi, dualar içten, bakışlar yumuşak. Hangisinde rızık hayra dönüşmüştür? İşte haneye hayır getiren rızık, sadece mideyi değil kalbi de doyurandır. İçeri girerken beraberinde merhamet, sabır ve kanaat getiren kazançtır.

Rızkın hayır olması için önce helal olması gerekir. Haram kazanç eve girince huzur sessizce çıkar. Belki hemen fark edilmez ama zamanla kalpler sertleşir. Çocuklar daha hırçın olur, eşler daha tahammülsüz… Çünkü lokma sadece bedeni değil, ruhu da besler. Temiz olmayan lokma, görünmez bir ağırlık bırakır. O yüzden "Ya Rabbi, rızkımızı hayırlı eyle"

demek; evimizin iklimini koru demektir.

Aziz dostum, rızkın hayır getirmesi biraz da niyetle ilgilidir. Eğer kazanç sadece gösteriş içinse, evde yarış başlar. Kim daha çok harcadı, kim daha lüks yaşadı… Ama kazanç şükür içinse, evde tevazu büyür. İnsan evladına sadece imkân değil, ölçü öğretir. Sadece konfor değil, sorumluluk kazandırır. Çünkü para büyüdükçe karakter küçülmemeli. Asıl zenginlik, imkân arttıkça edebin artmasıdır.

Bir haneye giren rızık, oradan taşmalıdır da. Sadaka çıkmayan evde bereket durmaz. Paylaşılmayan nimet ağırlaşır. İhtiyaç sahibine uzanan bir el, aslında o evin kapısını korur. Çünkü Allah, veren haneye ayrı bir huzur indirir. Çocuklar paylaşmayı görerek büyür. Eşler dayanışmayı hissederek güçlenir. İşte rızkın hayra dönüşmesi budur: Evden sadece tüketim değil, iyilik çıkmasıdır.

Şunu da unutma aziz dostum: Rızık haneye imtihan olarak da gelir. Çokluk bazen sabrı azaltır. Konfor bazen şükrü unutturur. Bolluk bazen ibadeti gevşetir. İşte bu yüzden dua ederken "gaflete düşürmesin" diyoruz. Çünkü en tehlikeli fakirlik, kalbin zenginlik içinde Allah'ı unutmasıdır. Ev büyüyebilir ama secde küçülmemeli. Sofra genişleyebilir ama dua kısalmamalı.

Rızkın hayır getirmesi için evde bir denge gerekir: Şükür, istişare, kanaat ve infak dengesi. Kazanırken Allah'ı unutmamak, harcarken ölçüyü kaybetmemek, paylaşırken gönülden olmak… Bunlar bir hanenin manevi sigortasıdır. Yoksa para tek başına huzur üretmez. Huzur, Allah'ın hatırlandığı evde doğar.

Gel kendimize şu soruyu soralım: Evimize giren kazanç bizi birbirimize yaklaştırıyor mu, yoksa uzaklaştırıyor mu? Kalplerimiz genişliyor mu, yoksa daralıyor mu? Eğer rızık artarken huzur azalıyorsa, bir yerde denge kaymıştır. Ama

rızıkla birlikte şükür de artıyorsa, işte o zaman hayır haneye yerleşmiştir.

Şimdi içten bir dua edelim: "Ya Rezzak, rızkımızı hayra çevir. Hanemize huzur olarak indir. Kalplerimizi bozmasın, bizi birbirimize düşürmesin. Bollukta şükrü, darlıkta sabrı nasip eyle." Çünkü asıl mesele çok kazanmak değil; kazandığımızın evimize rahmet olarak inmesidir. Ve bir haneye rahmet inmişse, o ev gerçekten zengindir.

20

İhtiyaç Sahibine Akan Bereket

"Ey dünyâ ve âhiretin Rahmanı! Sen onları dilediğine verirsin, dilediğine vermezsin. Beni, senden başkasının acımasından müstağnî kılacak bir rahmet ile bana rahmet eyle." (Heysemî, X, 186)

Bereket, sandığımız gibi sadece kazancın miktarında değil; o kazancın hangi yöne aktığında gizlidir. Paranın kasada birikmesi zenginlik gibi görünür; fakat paranın kalpten akması, bir ihtiyaç sahibinin hayatına değmesi, işte asıl orada ilâhî bir sır başlar. Çünkü insan elindekini tutarken değil, elindekini Allah için bıraktığında genişler. Sadaka, zekât, infak… Bunlar yalnızca sosyal yardımlaşma mekanizmaları değil; kul ile Rabbi arasında kurulan görünmez bir akıştır. Veren el, alan elden üstün olduğu için değil; veren el, aslında Allah'ın lütfuna vesile olduğu için kıymetlidir. Zira rızkı yaratan da dağıtan da kul değil, Hak'tır.

İhtiyaç sahibine uzanan her yardım, görünürde bir eksilme gibi durur; fakat hakikatte bir çoğalmadır. Bir çocuğun yüzün-

deki tebessüm, bir annenin omzundaki yükün hafiflemesi, bir babanın mahcubiyetinin silinmesi… İşte bereket böyle görünmez yollarla eve döner. Bazen o bereket, sofradaki huzur olur; bazen evladın kalbindeki merhamet olur; bazen de hiç beklemediğin bir darlık anında açılan kapı olur. Çünkü Allah için verilen hiçbir şey kaybolmaz. O, ya dünyada huzur olarak geri döner ya da ahirette kat kat mükâfat olarak yazılır.

İnfak eden insanın kalbinde bir genişleme başlar. Cimrilik kalbi daraltır; korku üretir. "Ya biterse?" endişesi, insanı rızkın kaynağını unutmaya sürükler. Oysa veren kişi bilir ki rızkın sahibi kul değil; kul sadece emanetçidir. Emaneti yerli yerine ulaştırmak ise kalbi hafifletir. Ne kadar çok paylaşırsan, o kadar çok arınırsın. Çünkü mal, paylaşıldıkça seni esir almaktan vazgeçer. Paylaşılmayan mal ise sahibini sahiplenir.

İhtiyaç sahibine akan bereket, sadece karşı tarafı doyurmaz; verenin nefsini de terbiye eder. İnsan her verdiğinde içindeki bencilliği biraz daha kırar. Her paylaştığında dünya ile arasına bir mesafe koyar. Bu mesafe, kalbi özgürleştirir. İşte zenginliğin asıl sınavı burada başlar: Elindekini tutarak mı büyüyeceksin, yoksa bırakarak mı? Gerçek büyüme, başkasının duasında yer bulduğun andır.

Unutma, ihtiyaç sahibine ulaşan her lokma, aslında Rabbine yükselen bir şükürdür. Sen verdiğini sanırsın; oysa sana verilmiş bir fırsatı değerlendirirsin. Belki de o kapıyı çalan fakir, senin kalbini kurtarmak için gönderilmiştir. Çünkü bazen ihtiyaç sahibi olan sen değilmişsin gibi görünür; ama hakikatte ihtiyaç sahibi olan kalbindir. Ve o kalbi temizleyen şey, infakın sessiz bereketidir.

Bereket akmak ister. Onu akıttığın ölçüde çoğalır. Tuttuğun ölçüde ağırlaşır. Ve insan, malın çokluğuyla değil; malın nereye aktığıyla zengin olur.

21

Veren El Olmanın Psikolojisi

İnsan iki gözünün arasına yerleşen fakirliği çoğu zaman cebindeki eksiklik sanır. Oysa asıl yoksulluk, "bana yetmez" korkusudur. Kalbin daralmasıdır. Paylaşınca azalacağını zannetmektir. İşte bu yüzden dua ederken "iki göz arasındaki fakirliği kaldır" diyoruz. Çünkü göz, gördüğüne inanır; kalp ise inandığına göre görür.

Tasavvufta derler ki: Veren el, alan elden üstündür. Ama bu üstünlük bir kibir payesi değildir; bir şükür makamıdır. Veren el olmak, aslında "bende olan bana ait değil" bilincine ermektir. Mülkün gerçek sahibini tanımaktır. "Ya Malik-ül Mülk" diye dua ederken, servetin sahibini hatırlıyoruz. O'nun mülkünde emanetçi olduğumuzu kabul ediyoruz. Emanetçi olan insanın psikolojisi değişir. O, tutunmaz; akıtır.

İnsanın iç dünyasında bir eksiklik hissi vardır. Bu eksiklik, çoğu zaman daha çok kazanınca dolacak sanılır. Oysa paradoks şudur: İnsan verdikçe zenginleşir. Sadece maddi olarak değil; ruhen, zihnen, hatta bedenen bile. Bilim insanları buna "yardım etmenin mutluluk hormonu salgılatması" diyebilir. Biz ise bunu daha sade bir cümleyle söyleriz: Veren kalp genişler.

Genişleyen kalpte korku barınmaz. Çünkü korku, kaybetme ihtimalinden beslenir. Veren kişi ise kaybı değil, devri bilir. Rızkın el değiştirdiğini ama sahibinin değişmediğini bilir. "Ya Rezzak" derken, rızkın kapısının tek olduğunu hatırlar. Kapıyı insanlara değil, Allah'a bağlar. Bu bilinç, psikolojik bir özgürlük doğurur. İnsan kimseye minnet etmez; kimseyi de minnet altında bırakmaz.

Veren el olmanın en büyük sırrı niyettir. Eğer vermek, üstünlük kurmak içinse; o verme değil, gizli bir tahakkümdür. Ama vermek, şükür içinse; işte o zaman kalp saflaşır. Kişi kendini büyük hissetmez, aksine aracı olduğunu hisseder. "Ben verdim" demez; "benden geçti" der. Bu cümle insanın içindeki kibir damarını keser.

Bazen insanlar, "Benim daha çok ihtiyacım var" diyerek vermekten kaçınır. Bu da iki göz arasındaki fakirliğin başka bir tezahürüdür. Çünkü fakirlik sadece paranın azlığı değildir; güvenin azlığıdır. Allah'ın vereceğine dair itimadın zayıflığıdır. Oysa dua ederken ne diyoruz? "Eğer azsa çoğalt, eğer çoksa bereketlendir." Demek ki mesele miktar değil; bereketttir. Bereket ise paylaşmayı sever.

Psikolojik olarak veren insanın özgüveni artar. Çünkü kendini değerli hisseder. Katkı sunan insan, hayata anlam kattığını fark eder. Anlam duygusu ise ruh sağlığının temelidir. Modern psikoloji de artık kabul ediyor ki; anlamı olan insan daha dayanıklıdır. Tasavvuf bunu asırlardır söylüyor: Hizmet eden, huzur bulur.

Fakat burada ince bir denge var. Veren el olmak, kendini tüketmek değildir. Helal kazanmak, emeğinin hakkını almak, sınır koymak da bir ibadettir. "Haramdan koru, helal nasip eyle" diye dua ederken aslında sağlıklı bir psikoloji talep ediyoruz. Çünkü haram kazanç, insanın ruhunda bir çatlak açar. O çatlak

büyüdükçe huzur kaçar. Çok para olur ama iç rahatlığı olmaz. İşte asıl fakirlik budur.

Gerçek zenginlik, kalbin tok olmasıdır. Tok kalp, başkasının sofrasına hasetle bakmaz. Tok kalp, elindekini saklamaz. Tok kalp bilir ki rızık semadaysa iner, yerdeyse çıkar, uzaktaysa yaklaşır. Bu teslimiyet, insanın omzundaki yükü hafifletir. Sürekli kontrol etme ihtiyacı azalır. Kontrol azaldıkça kaygı da azalır.

Veren el olmanın psikolojisi, aslında teslimiyetin psikolojisidir. "Ya Ğaniyy, Ya Muğni" diye dua eden bir kalp, gerçek zenginliğin kaynağını tanımıştır. O zaman insanın yüzüne başka bir nur gelir. Çünkü artık o, sadece alan bir beden değil; akıtan bir gönüldür.

Şunu unutma: Sen verdikçe eksilmiyorsun. Sen verdikçe içindeki fakirlik çözülüyor. Asıl zenginlik, başkasının duasında yer bulabilmektir. Eğer bir gün bir ihtiyaç sahibinin "Allah senden razı olsun" duasına mazhar olursan, işte o gün iki gözünün arasındaki fakirliğin bir parçası daha dağılmış demektir.

Ve belki de en büyük servet budur.

22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: İKİ GÖZ ARASINDAKİ FAKİRLİK

23

Asıl Fakirlik Nerededir?

Fakirlik nerede başlar biliyor musun? Cebin boşaldığında değil… Kalbin daraldığında. İnsan bazen dolu bir sofrada oturur ama içi açtır. Bazen banka hesabı kabarıktır ama ruhu eksiktir. İşte o eksiklik, iki gözün arasına yerleşen fakirliktir.

Asıl fakirlik, sahip olamamak değil; sahip olduklarını yeterli görememektir. Hep biraz daha, biraz daha, biraz daha… Bu "daha"nın sonu yoktur. Çünkü mesele miktar değil, bakıştır. Göz doymadıkça dünya yetmez. Kalp doymadıkça nimet görünmez.

Tasavvuf ehli, fakirliği parayla ölçmez. Onlar der ki: Fakirlik, Allah'a güvenin azaldığı yerde başlar. "Ya Rezzak" demeyi unutmuş bir kalp, en zengin şehirde bile yoksuldur. Çünkü rızkı sebeplere bağlamıştır; kapıyı kullara kilitlemiştir. Oysa kapı birdir. Anahtar birdir. Veren birdir.

Bir düşün… Eğer rızkın semadaysa iner, yerdeyse çıkar diye dua ediyorsak; demek ki asıl mesele ulaşmak değil, güvenmektir. Güvenmeyen insan sürekli tedirgindir. Kaybetme korkusu onu kemirir. Elindekini korumak için sıkı sıkı tutar. Ama sıktıkça daralır. Daraldıkça yoksullaşır.

Asıl fakirlik şükürsüzlüktür. Şükür azaldığında nimet görünmez olur. İnsan, elindekini sıradan saymaya başlar. Sağlığını fark etmez, ailesini görmez, huzurunu küçümser. Hep eksik olana odaklanır. Eksik büyür, nimet küçülür. Oysa şükür, büyüteçtir; küçüğü büyütür, azı bereketlendirir.

Bir de ahlaki fakirlik vardır. Helali bırakıp harama meyleden bir kalp, zengin değildir. Çok kazanabilir ama huzur kazanamaz. Haram rızık, insanın iç dünyasında görünmez bir yangın çıkarır. Dışarıdan her şey yolunda görünür ama içeride duman vardır. İşte bu, derin bir yoksulluktur.

Asıl fakirlik, anlam yoksunluğudur. Sabah kalktığında neden yaşadığını bilmeyen insan fakirdir. Bir hedefi, bir hizmeti, bir duası olmayan insan eksiktir. Oysa bir yetimin başını okşayan, bir gönlü tamir eden kişi; cebinde az olsa da zengindir. Çünkü anlamı vardır. Anlam, ruhun rızkıdır.

Şunu fark et: Fakirlik çoğu zaman zihinde başlar. "Yetmez" düşüncesi kök saldığında, bolluk bile dar gelir. Ama "Yeter" diyebilen bir kalp, küçücük bir lokmayla bile huzur bulur. İşte iki göz arasındaki fakirlik budur: Yeter diyememek.

Gerçek zenginlik ise kalbin tok olmasıdır. Tok kalp haset etmez. Tok kalp kıyas yapmaz. Tok kalp bilir ki Allah dilediğine verir, dilediğinden alır. Ve her taksimde bir hikmet vardır. Bu teslimiyet, insanı içsel bir servete ulaştırır.

O yüzden kendine sor: Benim fakirliğim nerede? Cebimde mi, kalbimde mi? Eğer kalbindeyse, çözüm para değil; tevekküldür. Şükürdür. Paylaşmaktır. Dua etmektir.

Ve belki de en büyük zenginlik, şunu diyebilmektir:

"Rabbim, verdiğine razıyım. Vermediğinde de hikmetine güveniyorum."

İşte o zaman fakirlik yerini huzura bırakır.

24

Zihinsel Yoksulluk ve Bolluk Bilinci

İnsan önce zihninde fakirleşir, sonra hayatında. Çünkü zihin bir toprak gibidir; içine ne ekersen onu büyütür. "Yetmez" ekersen korku büyür. "Kaybederim" ekersen kaygı büyür. "Herkes benden daha iyi durumda" ekersen haset büyür. Sonra dersin ki: Hayat neden bu kadar dar?

Zihinsel yoksulluk, dış şartlardan önce iç konuşmalarda başlar. Sürekli eksiklere odaklanmak, sahip olduklarını küçümsemek, başkasının nimetini kendi kaybın gibi görmek… Bu bir bakış problemidir. İki göz arasındaki fakirlik tam da budur. Göz görür ama gönül görmez.

Oysa bolluk bilinci, parayla başlamaz; güvenle başlar. "Ya Rezzak" dediğinde, rızkın tek kaynaktan geldiğini hatırlarsın. İnsanlara değil, Allah'a bağlarsın umudunu. Bu bağ değiştiği anda psikolojin değişir. Çünkü artık rekabet değil, tevekkül vardır. Panik değil, sükûnet vardır.

Zihinsel yoksullukta kıyas vardır. Hep birileri senden ileridedir. Hep birilerinin evi daha büyük, işi daha iyi, imkânı daha geniştir. Kıyas arttıkça şükür azalır. Şükür azaldıkça kalp daralır. Daralan kalpte bolluk barınmaz. Çünkü bolluk,

genişlik ister.

Bolluk bilinci ise şunu fısıldar: "Bana düşen, bana yeter." Bu bir tembellik cümlesi değildir. Bu, teslimiyet cümlesidir. Çalışırsın, gayret edersin, üretirsin. Ama sonucu takıntı haline getirmezsin. Rızkın semadaysa iner, yerdeyse çıkar dersin. Uzaktaysa yaklaşır, yakındaysa kolaylaşır dersin. Bu cümle insanın içindeki telaşı söndürür.

Zihinsel yoksulluk, korku üretir. "Ya kaybedersem?" "Ya azalırsa?" "Ya yetmezse?" Korku arttıkça insan sıkılaşır. Sıkılaştıkça paylaşamaz. Paylaşamadıkça akış kesilir. Oysa hayat akıştır. Su gibi… Akan su temiz kalır, duran su kokar. Veren insanın ruhu da akar. Akışta olan kalp genişler.

Bolluk bilinci, sadece maddi konularla ilgili değildir. Sevgi konusunda da böyledir. Zihinsel yoksullukta insan sevgiyi kıt sanar. "Seversem değerim azalır" diye düşünür. Oysa sevgi paylaşıldıkça çoğalır. Merhamet dağıtıldıkça derinleşir. İlmi paylaştıkça bereketlenir. Dua ettikçe kalp yumuşar.

Burada ince bir sır var: Bolluk bilinci, sorumluluktan kaçmak değildir. "Nasıl olsa Allah verir" deyip tembellik etmek, tevekkül değil; ihmaldir. Tevekkül, çalıştıktan sonra kalbi rahat bırakmaktır. Gayret bizden, netice O'ndan. Bu denge kurulunca zihin sakinleşir.

Zihinsel yoksullukta insan kendini değersiz hisseder. "Ben yapamam, ben başaramam, ben yeterli değilim…" Bu cümleler iç dünyada görünmez zincirler oluşturur. Bolluk bilinci ise şunu der: "Allah beni boşuna yaratmadı. İçime koyduğu kabiliyetler var." Bu farkındalık insanı ayağa kaldırır.

Gerçek bolluk, kalbin tok olmasıdır. Tok kalp acele etmez. Tok kalp haset etmez. Tok kalp bilir ki herkesin nasibi ayrı yazılmıştır. Kimsenin payı kimseye geçmez. Bu inanç insanı özgürleştirir.

Şimdi kendine sor: Gün içinde zihnimde hangi cümleler dolaşıyor? Eksiklik mi konuşuyorum, emanet bilinci mi? Korku mu üretiyorum, güven mi?

Unutma… Hayat çoğu zaman zihnindeki hikâyeye göre şekillenir. Eğer hikâyen "Ben fakirim" ise, bolluk gelse de tutamazsın. Ama hikâyen "Rabbim Ğaniyy'dir, Muğni'dir" ise; az bile olsa bereket olur.

Asıl dönüşüm dışarıda değil, içeride başlar. İki göz arasındaki fakirlik çözülürse, dünya sana dar gelmez. Çünkü o zaman bilirsin: Bolluk, önce bilinçtir. Sonra nimettir.

25

Eğer Semadaysa İndir

"İki göz arasındaki fakirliği ortadan kaldır. Eğer bizim rızkımız semadaysa onu indir, eğer yerdeyse onu çıkart. Eğer uzaktaysa onu bize yakınlaştır, eğer yakınımdaysa onu bize kolaylaştır. Eğer azsa çoğalt. Eğer çoksa onu bizim için bereketlendir Ya Ğaniyy, Ya Muğni."

Bu duayı her okuyuşta insanın içinde bir yer titrer. Çünkü burada istenen sadece para değildir. Burada istenen, bakışın değişmesidir. Zihnin dar sokaklardan çıkıp geniş ufuklara açılmasıdır. "İki göz arasındaki fakirlik" ifadesi boşuna söylenmiş değildir. İnsan önce düşüncesinde yoksullaşır, sonra hayatında.

İki göz arasındaki yer, insanın anlam merkezidir. Orada hangi cümle dönüyorsa, hayat o istikamete akar. Eğer zihninde sürekli "yetmez" cümlesi varsa, dünya kadar nimetin olsa da eksik hissedersin. Eğer zihninde "kaybederim" korkusu varsa, kazandığın her şey seni huzursuz eder. İşte bu yüzden dua, dışarıdan önce içeriyi hedef alıyor. Çünkü kalp fakirse, servet

yük olur. Zihin dar ise, imkân boğar.

"Eğer rızkımız semadaysa onu indir…"

Semada olan rızık, henüz görünmeyendir. Yazılmış ama vakti gelmemiştir. Belki bir fikir, belki bir tanışma, belki bir kapı… İnsan çoğu zaman göremediği için yok sanır. Oysa yok değildir; sadece vakti gelmemiştir. Bu cümle, zamana güvenmeyi öğretir. Sabırsız kalbe sabrı öğretir. Çünkü her nimet olgunlaşarak gelir.

Semadaki rızık bazen ilimdir. Henüz öğrenmediğin bir bilgi seni bambaşka bir yere taşıyacaktır. Bazen cesarettir. İçinde saklı ama açığa çıkmamış bir güçtür. Dua, görünmeyeni görünür kılma talebidir.

"Eğer yerdeyse onu çıkart…"

Bu cümle insana sorumluluk yükler. Çünkü yerde olan rızık, emek ister. Toprağın altındaki tohum, kazılmadan çıkmaz. İnsan bazen yıllarca "nasibim yok" der ama aslında toprağı kazmamıştır. Kabiliyetini geliştirmemiştir. Çalışmamıştır. Risk almamıştır. Oysa rızık bazen terle gelir.

Yerdeki rızık aynı zamanda potansiyeldir. Allah herkese bir yetenek vermiştir. Kimine söz, kimine el mahareti, kimine organizasyon kabiliyeti, kimine merhamet… Sen hangi nimeti aldın? Onu çıkarmazsan toprak altında kalır. Dua ederken bu sorumluluğu da kabul etmiş olursun.

"Eğer uzaktaysa yakınlaştır…"

Uzaklık bazen kilometre değildir; inanç meselesidir. Bir hedef sana çok uzak görünüyorsa, belki de özgüvenin uzaktadır. İnsan inanmadığı şeye yaklaşamaz. Bu yüzden dua sadece mesafeyi değil, zihindeki engeli de kısaltır.

Bazen hayal kurmaya bile korkarız. "Bana göre değil" deriz. İşte bu cümle iki göz arasındaki fakirliğin başka bir adıdır. Kendini küçük görmek, Allah'ın verdiği kapasiteyi küçümsemektir.

Yakınlaştırmak, içindeki cesareti uyandırmaktır.

"Eğer yakınımdaysa kolaylaştır…"

Bazen fırsat kapının önündedir ama içeri girmek zor gelir. Ertelemek, şüphe etmek, kendini sabote etmek… İnsan en çok kendine engel olur. Kolaylık istemek, aslında iç direncin çözülmesini istemektir. Çünkü zorlaştıran çoğu zaman dış dünya değil, iç dünyadır.

Allah kolaylaştırdığında işler akmaya başlar. Doğru insanlar denk gelir. Doğru zaman oluşur. İç huzur gelir. Ve insan şunu fark eder: Aslında her şey mümkünmüş.

"Eğer azsa çoğalt…"

Azlık sadece para değildir. Az zaman olabilir. Az imkân olabilir. Az destek olabilir. Ama az olan şey büyüyebilir. Çoğalmak bazen sayısal değildir; etkiyle ilgilidir. Küçük bir iş büyük bir kapı açabilir. Küçük bir iyilik büyük bir duaya dönüşebilir.

Azlığı küçümsemek, başlangıcı küçümsemektir. Oysa her çoğalış bir azlıkla başlar. Bir tohum kadar küçük bir niyetle…

"Eğer çoksa bereketlendir…"

İşte burada duanın zirvesi var. Çünkü çokluk insanı şaşırtabilir. Çok para, çok imkân, çok güç… Eğer bereket yoksa huzur da yoktur. Bereket; nimetin hayra dönüşmesidir. Bereket; evin içinde kavga çıkarmayan kazançtır. Bereket; başkasına da dokunan bolluktur.

Bereket, miktardan bağımsızdır. Az para ile huzurlu olan aileler vardır. Çok parayla mutsuz olan insanlar vardır. Fark, kalptedir. Bereket kalpte başlar.

Ya Ğaniyy… Gerçek zengin sensin.

Ya Muğni… Zengin eden sensin.

Bu isimleri anmak, insanın egosunu törpüler. Çünkü insan kazandıkça "ben yaptım" demeye meyleder. Oysa dua hatırlatır:

Sen sadece vesilesin. Veren O'dur.

İki göz arasındaki fakirlik kalktığında insan şunu fark eder: Asıl mesele miktar değil, anlamdır. Sahip olmak değil, sahip olduğunun kıymetini bilmektir. Kontrol etmek değil, güvenmektir.

Belki de bu duanın özeti şudur:

"Ya Rabbi, beni rızkın kölesi yapma. Rızkı bana hizmetkâr eyle. Kalbimi fakir bırakma."

Çünkü kalp zengin olursa, insan paylaşır. Paylaştıkça genişler. Genişledikçe huzur bulur. Ve huzur, bütün servetlerden daha değerlidir.

İki göz arasındaki fakirlik çözüldüğünde dünya değişmez belki… Ama sen değişirsin. Ve insan değiştiğinde, onun dünyası da değişir.

26

BEŞİNCİ BÖLÜM: YA ĞANİYY, YA MUĞNİ

27

Gerçek Zengin Kimdir?

"Allahummeğfirli verhamni vehdini ve 'âfini verzukni."

"Allahım, beni bağışla, bana merhamet et, rızânı kazandıracak işler yaptır, bana âfiyet ve hayırlı rızık ver." (Müslim, Zikir 35)

Gerçek zengin kimdir biliyor musun? Çok parası olan mı? Çok evi, çok arabası, çok yatırımı olan mı? Yoksa gece başını yastığa koyduğunda içi huzurla dolan mı?

Biz çoğu zaman zenginliği rakamlarla ölçeriz. Oysa rakamlar büyüdükçe kaygı da büyüyebiliyor. Çünkü çok olanı koruma telaşı başlıyor. Kaybetme korkusu artıyor. Hâlbuki gerçek zenginlik, kaybetme korkusunun azaldığı yerde başlar.

Gerçek zengin, kalbi tok olandır.

Tok kalp ne demek? Elindekini küçümsemeyen, başkasınınkine haset etmeyen, nasibine razı olabilen kalp demek. Tok kalp, "Bana düşen budur" diyebilir. Bu cümle tembellik değil; teslimiyettir. Çünkü teslimiyet, insanı içsel bir güvene taşır.

Gerçek zengin, rızkın kaynağını bilen kişidir. Rızkı patrona, piyasaya, zamana bağlamaz. Sebeplere saygı duyar ama kalbini sebeplere teslim etmez. Çünkü bilir ki asıl veren Allah'tır. Bu bilinç insana psikolojik bir özgürlük kazandırır. Kimseye kulluk etmez, kimseye boyun eğmez.

Gerçek zengin, veren kişidir.

Ama sadece maddi anlamda değil. Vaktini veren, bilgisini veren, duasını veren, ilgisini veren… Çünkü veren insan akıştadır. Akışta olan ruh tazelenir. Paylaşmayan kalp ise daralır. Daralan kalp zengin olsa bile fakir hisseder.

Bir de şuna dikkat et: Gerçek zengin, helal ile yetinebilen kişidir. Haramdan uzak durabilen, az kazansa bile iç huzurunu kaybetmeyen… Çünkü huzur, servetten daha değerlidir. Huzuru kaybeden insan, en büyük yoksulluğu yaşar.

Gerçek zengin, kıyas yapmayan kişidir. Sürekli başkasının hayatına bakıp kendi hayatını değersizleştiren insan fakirleşir. Kıyas, şükrü öldürür. Şükür öldüğünde bolluk anlamını yitirir. Ama şükreden insan, küçük nimeti bile büyük görür.

Gerçek zengin, anlamı olan kişidir. Sabah kalktığında yaşamak için bir sebebi olan… Bir hedefi, bir duası, bir hizmeti olan… Çünkü anlam, ruhun rızkıdır. Anlamsızlık ise en derin yoksulluktur.

Şimdi kendine sor: Eğer bugün elindeki her şey azalsa ama kalbin huzurlu kalsa, yine zengin misin? Eğer çok kazansan ama huzurun gitse, yine zengin misin?

Gerçek zenginlik, dışarıda değil içeridedir. Kalbin genişliğiyle ölçülür. Güvenin derinliğiyle ölçülür. Şükrün samimiyetiyle ölçülür.

Ve belki de gerçek zengin şudur:

"Ya Rabbi, verdiğine şükür, vermediğine sabır, alacağına rıza gösterebilen insan."

Çünkü iki göz arasındaki fakirlik çözülmüşse, insan azla da zengindir.

Ama o fakirlik duruyorsa, çokla bile yoksuldur.

28

Kalbin Zenginliği

Kalbin zenginliği, cebin doluluğuyla ölçülmez. Hatta bazen tam tersidir; cebin hafifledikçe kalbin ağırlaşır, olgunlaşır, derinleşir. Çünkü kalp, sahip olduklarının sayısıyla değil; bağlandıklarının niteliğiyle büyür.

Kalbi zengin insanın ilk alameti şudur: Şükür refleksi vardır. Küçük bir nimeti fark eder. Sabah uyandığında sağlığını, içtiği suyu, sevdiği bir sesi… Bunları sıradan saymaz. Sıradan sandığımız şeylerin aslında mucize olduğunu idrak eder. Bu idrak kalbi genişletir.

Kalbin zenginliği, güvenle başlar. Rızkın kaynağını bilen bir kalp, panik üretmez. Çalışır, çabalar, plan yapar; ama sonucu takıntı hâline getirmez. Çünkü bilir ki nasip yazılmıştır. Bu bilgi, insanın içindeki kaygı düğümlerini çözer. Kaygı azaldıkça kalp rahatlar. Rahatlayan kalp genişler.

Zengin kalp haset etmez. Başkasının nimeti onu rahatsız etmez. Aksine, "Allah daha da artırsın" diyebilir. Bu cümle kolay değildir. Çünkü nefs kıyas yapmayı sever. Ama kalp olgunlaştıkça kıyas zayıflar. Herkesin yolunun ayrı, payının ayrı olduğunu kabul eder. İşte bu kabul, iç huzurun kapısını

açar.

Kalbin zenginliği, verebilme cesaretidir. Sadece para değil; zaman vermek, ilgi vermek, affetmek… Affedebilen kalp zengindir. Kin tutmak, içte borç biriktirmektir. Affetmek ise o borcu silmektir. Kin fakirleştirir, merhamet zenginleştirir.

Zengin kalp, azla yetinmeyi bilir ama azla kalmaz. Gayret eder, üretir, büyür; fakat büyürken kalbini kaybetmez. Çok kazansa da kendini büyütmez. Çünkü bilir ki gerçek büyüklük tevazudadır. Tevazu, kalbin ziynetidir.

Kalbin zenginliği aynı zamanda sabırdır. İstediği hemen olmadığında yıkılmamak… Gecikmeyi yokluk sanmamak… Çünkü gecikme bazen korunmadır. Bazen hazırlıktır. Sabır, kalbi derinleştirir. Yüzeysel olan sabredemez; derin olan bekleyebilir.

Bir başka alamet daha var: Zengin kalp umutludur. Umudu olmayan insan, içten çöker. Umut, kalbin enerjisidir. Umut varsa hareket vardır. Hareket varsa hayat vardır. Umutlu insanın yüzünde başka bir ifade olur; çünkü o, yarının mümkün olduğuna inanır.

Kalbin zenginliği, sahip olduklarını değil; kim olduğunu bilmektir. Değerini paradan, makamdan, alkıştan almamaktır. Değerini Allah'ın kulu olmaktan almaktır. Bu bilinç insanı sağlam yapar. Dışarıdaki değişimler onu kolay kolay sarsmaz.

Şunu unutma: Kalbi zengin olanın evi küçük olabilir ama içi geniştir. Geliri az olabilir ama huzuru boldur. İmkânı sınırlı olabilir ama duası güçlüdür.

Asıl mesele şudur: Kalp geniş mi, dar mı?

Dar kalp sürekli şikâyet eder.

Geniş kalp şükreder.

Ve belki de kalbin zenginliği şu cümlede saklıdır:

"Ya Rabbi, beni verdiğinle şımartma, vermediğinle isyan

ettirme. Kalbimi Sana bağla."

Çünkü kalp O'na bağlandığında, dünya elinde kalır ama içine girmez.

İşte o zaman insan gerçekten zengin olur.

29

Bolluk Bilinci ve Tevekkül

Bolluk bilinci, cüzdanla başlamaz; kalple başlar. Tevekkül ise tembellikle değil, güvenle ilgilidir. Bu ikisi bir araya geldiğinde insanın iç dünyasında sessiz ama köklü bir devrim olur. Çünkü bolluk bilinci, "Veren var" demektir. Tevekkül ise "Ben elimden geleni yaparım, gerisini O'na bırakırım" diyebilmektir.

İnsan zihni ya kıtlık üretir ya bolluk. Kıtlık bilinci sürekli şunu fısıldar: "Yetmez… Kaybedebilirsin… Başkası alır, sana kalmaz…" Bu ses yükseldikçe insan sıkılaşır. Paylaşamaz. Risk alamaz. Huzur bulamaz. Bolluk bilinci ise şunu söyler: "Nasibim kaçmaz. Bana yazılan beni bulur." Bu cümle insanın omuzlarındaki görünmez yükü indirir.

Tevekkül tam da burada devreye girer. Tevekkül, sonucu kontrol etme takıntısını bırakmaktır. Ama çalışmayı bırakmak değildir. Çalışmadan tevekkül olmaz. Ekim yapmadan hasat beklemek, tevekkül değil hayaldir. Gerçek tevekkül, tohumu ektikten sonra toprağı eşeleyip durmamaktır. Sabırla bekleyebilmektir.

Bolluk bilinci olan insan, başkasının kazancını tehdit olarak görmez. Çünkü bilir ki rızık paylaşılınca azalmaz. Allah'ın

hazinesi sınırsızdır. Bu bilinç kıyasın zehrini etkisiz hâle getirir. Kıyas azaldıkça şükür artar. Şükür arttıkça bereket çoğalır.

Tevekkül aynı zamanda psikolojik bir sağlamlıktır. Her şey planladığın gibi gitmeyebilir. Kapılar kapanabilir. Beklediğin iş olmayabilir. Ama tevekkül sahibi insan yıkılmaz. Çünkü umudunu tek bir kapıya bağlamamıştır. O kapıyı kapatanın başka bir kapı açabileceğine inanır.

Bolluk bilinci, eksiklere değil imkânlara odaklanır. "Ne yok?" yerine "Ne var?" diye sorar. Bu soru değiştiğinde hayat değişir. Çünkü insan odaklandığı şeyi büyütür. Eksiklere odaklanırsan eksiklik büyür. Nimetlere odaklanırsan şükür büyür.

Tevekkül, kalbin panik yapmamasıdır. Panik, kontrol etme arzusundan doğar. Oysa insan her şeyi kontrol edemez. Bunu kabul etmek zayıflık değil, olgunluktur. Tevekkül eden insan bilir ki bazen gecikme, korunmadır. Bazen kayıp, yön değiştirmedir. Bazen kapanan kapı, yanlış yoldan dönüş işaretidir.

Bolluk bilinci olan kişi verir. Çünkü verirken azalacağına inanmaz. Tevekkül eden kişi paylaşır. Çünkü rızkın tek kaynaktan geldiğini bilir. Bu bilinç insanı cimrilikten kurtarır. Cimrilik korkudan beslenir. Güven ise eli açar.

Burada ince bir denge var: Bolluk bilinci, hayal dünyasında yaşamak değildir. Tevekkül, plansızlık değildir. İnsan aklını kullanır, hesap yapar, çalışır, üretir. Ama kalbini kaygıya teslim etmez. İç huzurunu kazanca feda etmez.

Şunu kendine sor: Ben mi rızkı kovalıyorum, yoksa rızık mı beni buluyor? Eğer sürekli bir kovalamaca içindeysen, belki de tevekkülü eksik yaşıyorsun. Ama elinden geleni yapıp içini rahat bırakabiliyorsan, işte o zaman gerçek güven başlamış demektir.

Bolluk bilinci ve tevekkül bir araya geldiğinde insan şunu

der:

"Gayret benden, takdir Senden."

Bu cümle, insanı hem aktif hem huzurlu yapar. Hem çalışkan hem sakin. Hem üretken hem teslim olmuş.

Ve sonunda insan şunu fark eder:

Asıl bolluk para değil; güvenmiş bir kalptir.

Asıl zenginlik, sonucu Allah'a bırakabilmektir.

İşte o zaman iki göz arasındaki fakirlik çözülür.

Yerine sükûnet yerleşir.

30

Bereket Matematiği

Allahumme kanni'ni bima razekteni ve barikli fihi ve ahlif 'aleyye kulli ğaibetin-li bihayr.

Allah'ım! Bana verdiğin rızık konusunda beni kanaat sahibi yap ve o rızkımı bereketli kıl. Zayi olan her nimetin daha hayırlısını bana ihsan eyle." (Hâkim, De'avât, No:1878)

Bolluk bilinci, cüzdanla başlamaz; kalple başlar. Tevekkül ise tembellikle değil, güvenle ilgilidir. Bu ikisi bir araya geldiğinde insanın iç dünyasında sessiz ama köklü bir devrim olur. Çünkü bolluk bilinci, "Veren var" demektir. Tevekkül ise "Ben elimden geleni yaparım, gerisini O'na bırakırım" diyebilmektir.

İnsan zihni ya kıtlık üretir ya bolluk. Kıtlık bilinci sürekli şunu fısıldar: "Yetmez… Kaybedebilirsin… Başkası alır, sana kalmaz…" Bu ses yükseldikçe insan sıkılaşır. Paylaşamaz. Risk alamaz. Huzur bulamaz. Bolluk bilinci ise şunu söyler:

"Nasibim kaçmaz. Bana yazılan beni bulur." Bu cümle insanın omuzlarındaki görünmez yükü indirir.

Tevekkül tam da burada devreye girer. Tevekkül, sonucu kontrol etme takıntısını bırakmaktır. Ama çalışmayı bırakmak değildir. Çalışmadan tevekkül olmaz. Ekim yapmadan hasat beklemek, tevekkül değil hayaldir. Gerçek tevekkül, tohumu ektikten sonra toprağı eşeleyip durmamaktır. Sabırla bekleyebilmektir.

Bolluk bilinci olan insan, başkasının kazancını tehdit olarak görmez. Çünkü bilir ki rızık paylaşılınca azalmaz. Allah'ın hazinesi sınırsızdır. Bu bilinç kıyasın zehrini etkisiz hâle getirir. Kıyas azaldıkça şükür artar. Şükür arttıkça bereket çoğalır.

Tevekkül aynı zamanda psikolojik bir sağlamlıktır. Her şey planladığın gibi gitmeyebilir. Kapılar kapanabilir. Beklediğin iş olmayabilir. Ama tevekkül sahibi insan yıkılmaz. Çünkü umudunu tek bir kapıya bağlamamıştır. O kapıyı kapatanın başka bir kapı açabileceğine inanır.

Bolluk bilinci, eksiklere değil imkânlara odaklanır. "Ne yok?" yerine "Ne var?" diye sorar. Bu soru değiştiğinde hayat değişir. Çünkü insan odaklandığı şeyi büyütür. Eksiklere odaklanırsan eksiklik büyür. Nimetlere odaklanırsan şükür büyür.

Tevekkül, kalbin panik yapmamasıdır. Panik, kontrol etme arzusundan doğar. Oysa insan her şeyi kontrol edemez. Bunu kabul etmek zayıflık değil, olgunluktur. Tevekkül eden insan bilir ki bazen gecikme, korunmadır. Bazen kayıp, yön değiştirmedir. Bazen kapanan kapı, yanlış yoldan dönüş işaretidir.

Bolluk bilinci olan kişi verir. Çünkü verirken azalacağına inanmaz. Tevekkül eden kişi paylaşır. Çünkü rızkın tek kaynaktan geldiğini bilir. Bu bilinç insanı cimrilikten kurtarır. Cimrilik korkudan beslenir. Güven ise eli açar.

Burada ince bir denge var: Bolluk bilinci, hayal dünyasında yaşamak değildir. Tevekkül, plansızlık değildir. İnsan aklını kullanır, hesap yapar, çalışır, üretir. Ama kalbini kaygıya teslim etmez. İç huzurunu kazanca feda etmez.

Şunu kendine sor: Ben mi rızkı kovalıyorum, yoksa rızık mı beni buluyor? Eğer sürekli bir kovalamaca içindeysen, belki de tevekkülü eksik yaşıyorsun. Ama elinden geleni yapıp içini rahat bırakabiliyorsan, işte o zaman gerçek güven başlamış demektir.

Bolluk bilinci ve tevekkül bir araya geldiğinde insan şunu der:

"Gayret benden, takdir Senden."

Bu cümle, insanı hem aktif hem huzurlu yapar. Hem çalışkan hem sakin. Hem üretken hem teslim olmuş.

Ve sonunda insan şunu fark eder:

Asıl bolluk para değil; güvenmiş bir kalptir.

Asıl zenginlik, sonucu Allah'a bırakabilmektir.

İşte o zaman iki göz arasındaki fakirlik çözülür.

Yerine sükûnet yerleşir.

Bereket Matematiği

Bereket Matematiği

Bereketin matematiği, okulda öğrendiğimiz matematiğe benzemez. Orada iki eksi bir kalır. Burada iki eksi bir bazen üç olur. Orada bölünmek küçültür. Burada bölünmek büyütür. İşte bu yüzden bereketi anlamak için sadece akıl yetmez; kalp de gerekir.

Biz genelde şöyle düşünürüz: "Ne kadar çok, o kadar iyi." Ama hayat her zaman böyle işlemiyor. Çok kazanıp huzursuz olanlar var. Az kazanıp içi rahat olanlar var. Demek ki mesele

miktar değil; tesir. Bereket, miktarın ötesindeki tesirdir.

Bereket matematiğinin birinci kuralı şudur: Paylaştıkça artar.

Bu, sadece para için geçerli değildir. Sevgi paylaşıldıkça çoğalır. Bilgi aktarıldıkça derinleşir. Dua ettikçe kalp yumuşar. İyilik yaptıkça iç genişler. Veren insanın eksilmediğini, aksine büyüdüğünü fark edersin. Çünkü bereket akışta gizlidir.

İkinci kural: Niyet çarpar.

Aynı miktar para iki farklı insanda iki farklı sonuç doğurur. Biri gösteriş için verir, diğeri şükür için. Biri üstünlük kurmak için verir, diğeri Allah rızası için. Dışarıdan bakınca rakam aynıdır. Ama niyet, bereketi çarpar ya da böler. Kalp temizse az bile büyür.

Üçüncü kural: Haram, bereketi sıfırlar.

Belki rakam büyür ama huzur küçülür. Haksız kazanç, görünürde artış gibi durur ama içeride eksiltir. Aile huzurundan götürür, gönül rahatlığından götürür, hayrın yolunu kapatır. Bereket matematiğinde temiz kazanç temel şarttır. Helal olan az bile olsa yeter.

Dördüncü kural: Şükür, toplamı büyütür.

Şükür edilmeyen nimet sıradanlaşır. Sıradanlaşan nimet kıymetini yitirir. Şükür ise nimeti görünür kılar. Görünen nimet artar. Çünkü insan fark ettiğine yatırım yapar. Fark etmediğini kaybeder.

Beşinci kural: İsraf, gizli eksiltmedir.

Sadece para israfı değil; zaman israfı, enerji israfı, dikkat israfı… Bereket zamanla da ilgilidir. Aynı yirmi dört saatte biri yorulur, diğeri üretir. Biri dağılır, diğeri odaklanır. Bereket, düzeni sever.

Bereket matematiğinde bir sır daha var: Güven.

Sürekli kaybetme korkusuyla yaşayan insan, sahip olduklarının tadını çıkaramaz. Ama rızkın Allah'tan geldiğini bilen

kişi panik yapmaz. Çalışır ama telaş etmez. Kazanır ama kalbini kazanca bağlamaz. Bu güven, nimetin huzura dönüşmesini sağlar.

Şunu hiç düşündün mü?

Bazı evlerde az yemekle herkes doyar. Bazı evlerde çok yemekle kimse mutlu olmaz. Fark mutfakta değil, kalptedir. Bereket kalpte başlar, eve yansır.

Bereket matematiği bize şunu öğretir:

Toplama ve çıkarma sadece rakamlarla yapılmaz. Kalbin hâli de sonucu değiştirir.

Az + Şükür = Huzur

Çok – Bereket = Yorgunluk

Helal x Niyet = Genişlik

Haram ÷ Vicdan = Huzursuzluk

İki göz arasındaki fakirlik çözüldüğünde insan bu matematiği anlamaya başlar. O zaman mesele "ne kadar kazandım?" değil; "ne kadar hayra dönüştü?" olur.

Belki de bereketin en sade tarifi şudur:

Azın yetmesi, çoğun taşmaması, nimetin kalbe yük olmaması.

Ve insan sonunda şunu fark eder:

Asıl zenginlik, hesabı büyütmek değil; huzuru büyütmektir.

İşte bereketin gerçek formülü budur.

Vâkıa Suresini Okuyana Fakirlik Gelmez

Vâkıa Suresi, Allah'ın izniyle hem rızık hem kalp hem de ilim üzerinde etkili bir nimettir. Bu sûreyi okuyanların hayatına fakirlik gelmemesi, hurafe değil; Allah'ın lutfu ve bereketinin bir tecellisidir. Çünkü Allah, kullarına hem maddî hem mânevî

nimetleri gönderecek kudrete sahiptir ve bu nimetleri bazı ibadet ve zikirlerle kalplere, zihne ve hayat düzenine aktarır.

Vâkıa'yı okumak, insanın kalbini Allah'a yöneltir, tevekkül ve şükür bilincini güçlendirir. Kalp O'na teslim oldukça, kişi eksiklik ve kaygı hissinden uzaklaşır; rızık ve bolluk kapıları açılır. Bu sûre, Allah'ın kudretini ve her şeyin O'nun takdiriyle gerçekleştiğini hatırlatır; hatırlamak ise insanın zihin ve davranış dünyasını değiştirir.

Allah'ın izniyle Vâkıa'yı okuyan kişi:

- Helal kazancın peşine düşer, haramdan uzak durur.
- Paylaşmayı, vermeyi ve şükretmeyi öğrenir.
- İçsel kaygılardan arınır, kalbi genişler.
- Gayret ve emeğini Allah'ın rızası için yönlendirir.

Buradaki esas nokta şudur: Fakirlik sadece maddî eksiklikle ölçülmez; kalpte kıtlık, zihinde daralma, gönülde kaygı fakirliği yaratır. Vâkıa'yı okumak, kalbin bu eksiklikleri fark edip Allah'a yönelmesini sağlar. Böylece Allah'ın izniyle kişi hem dünyada hem ahirette zenginleşmeye doğru adım atar.

Şöyle davranmak faydalıdır:

1. **Düzenli ve anlayarak oku:** Vâkıa'yı günlük veya haftalık programına al, anlamını düşünerek oku.
2. **Niyetini temiz tut:** Rızık ve bolluk talebini sadece Allah'ın rızasını kazanmak için niyet et.
3. **Gayret + Tevekkül:** Çalışmayı bırakmadan, emekle birlikte Allah'a güven.
4. **Helal ve Sadaka:** Kazancını helal yoldan elde et, sadaka ve iyilikle bereketi çoğalt.

Allah'ın izni ve rahmetiyle Vâkıa, sadece söz olarak değil, hayat sistemine etki eden bir nimettir. Düzenli okunduğunda kalp genişler, zihin huzur bulur, rızık ve bolluk yolunu bulur.

31

Sahip Olmak mı, Emanet Bilinci mi?

Çoğu insan hayatını "sahip olmak" üzerinden kurgular. Ev, araba, para, kariyer, ilişki… Hepsi "benim" olmalı, "benim" kalmalı. Peki ya kalp? O da bu sahip olma dürtüsüyle mi çalışıyor?

Sahip olmak, insanı sıkıştırır. Çünkü sahip olduğun şeyin kaybolma ihtimali vardır. Her zaman bir kaybetme korkusu, bir eksiklik hissi, bir kıyaslama refleksi… İşte iki göz arasındaki fakirliğin en derin sebebi budur: Her şeyi kontrol etmeye çalışmak, her şeyi kendi başına taşımak istemek.

Oysa emanet bilinci, zihni ve kalbi rahatlatır. Emanet bilinci der ki: "Her şey bana verilmiş bir sorumluluk, her şey bir emanet. Ne kadar uzun süre elimde tutarsam, o kadar hizmet etmiş olurum." Bu bilinç insanı cimrilikten kurtarır, kaygıdan özgürleştirir, paylaşmayı doğal kılar.

Emanet bilincine sahip kişi bilir ki: Para, mal, mülk, bilgi, zaman… Hepsi geçicidir. Hepsi elden çıkabilir. Ama doğru niyetle kullanılırsa hem dünyaya hem ahirete fayda sağlar. Az bile olsa verildiğinde bereket olur; çok bile olsa harcanmadığında yük olmaz.

Sahip olmak, insanı zincirler. "Bunu kaybedersem ne olur?" sorusu kafayı kemirir. Emanet bilinci, insanı özgürleştirir. Çünkü artık "Bunu Allah'ın bana emanet ettiği bir fırsat olarak kullanıyorum" der. Kaybetme korkusu azalır, keyif ve minnettarlık artar.

Sahip olmak, çoğu zaman kıskançlık üretir. İnsan başkasının elindekine göz diker, başkasının nimetini tehdit olarak görür. Emanet bilinci ise başkasının rızkını kıskanmaz; aksine hayırlı olanın artmasını ister. Çünkü bilir ki rızık bir sınırsız hazineden gelir ve paylaşıldıkça artar.

Emanet bilinci sadece maddi konularla sınırlı değildir. Zaman, sağlık, bilgi, ilgi ve yetenekler de birer emanettir. Bunları doğru kullanmak, küçük bir çabayla büyük bir etki yaratmak mümkündür. Sahip olma psikolojisi ise her şeyi biriktirir, içten daraltır, paylaşmayı engeller.

İnsan iki göz arasındaki fakirliği bu noktada hisseder: Sahip olma zihni daraltır, kıyas ve kaygıyı büyütür; emanet bilinci genişletir, güven ve bolluk üretir.

Sonuç olarak gerçek zenginlik, sahip olmanın gölgesinde değil, emanete sadakat ve şükrün aydınlığında bulunur. Bir şeyi sahiplenmeden, emanete hürmet ederek kullanabilen kalp; huzur ve bereketle dolar.

Ve belki de hayatın özü şudur:

"Sahip olduğumu sanmak yerine, bana emanet edilen her şeyi en hayırlı şekilde kullanabilmeyi öğrenmek."

İşte o zaman iki göz arasındaki fakirlik çözülür, kalp genişler, rızık ve nimet gözle görünmese de hissedilir hale gelir.

32

Dua Bir Hayat Sistemidir

Dua, sadece dilek listesi değildir. "Ya Allah, şunu ver, bunu koru" demekle sınırlı bir cümle değildir. Dua, bir hayat sistemidir. Bir bakış açısıdır. Bir yaşam pratiğidir. Çünkü dua, insanın zihnini, kalbini ve davranışlarını bir düzene sokar; eksikleri fark ettirir, içi boş olanı doldurur, yetersizliği yeniden biçimlendirir.

Dua, önce zihni temizler. İnsan neyi istediğini, neye ihtiyaç duyduğunu, hangi eksikliklerin öncelikli olduğunu düşünmeye başlar. "İki göz arasındaki fakirliği kaldır" dediğinde, aslında önce zihnini gözden geçiriyorsun. Hangi korkular, hangi kaygılar, hangi kıskançlıklar seni fakir hissettiriyor? Dua, bunları fark etmeni sağlar.

Dua, kalbi hizaya sokar. İnsan duasına niyet ettiğinde, kendi içindeki düzensizliğin farkına varır. İçsel çelişkileri, aceleciliği, sabırsızlığı, cimriliği, hasedi görür. Dua, bir tür iç muhasebedir. Ve bu muhasebe insanın ruhunu genişletir, kalbini zenginleştirir.

Dua, davranışları yönlendirir. İnsan Allah'a yöneldiğinde, kendi sorumluluklarını da hatırlar. Helal kazanmak, haramdan kaçınmak, başkalarına iyilik yapmak, emanete sadık kalmak…

Bunlar duanın hayat sistemindeki temel öğelerdir. Dua, sadece dille değil, eylemle tamamlanır. Gayret + teslimiyet = dua.

Dua, perspektifi değiştirir. İnsan dua ettiğinde, eksik olduğu şeyleri fark eder ama aynı zamanda sahip olduklarına da şükreder. "Eğer azsa çoğalt, eğer çoksa bereketlendir" demek, zihni ve kalbi bolluk bilincine yönlendirir. Dua, insanı sürekli "yetmez" zihninden çıkarıp, "Yeter, ama gelişmeye açık" bakışına taşır.

Dua, güven inşa eder. Her şeyin kontrolü elimizde olmasa da, bir plan olduğunu, bir düzenin var olduğunu hissettirir. Bu his, insanı paniğe, aceleye, kıskançlığa sürüklemez. Çünkü dua, "Gayret benden, takdir O'ndan" farkındalığını oluşturur. Tevekkül bu farkındalıkla güçlenir.

Dua, insanı zamanın ötesine taşır. Geçmişte kaybedilenler için pişmanlık, gelecekte kaybolacaklar için kaygı üretmez. Her anı, mevcut kapasiteyle en hayırlı şekilde değerlendirmeyi öğretir. Dua eden insan, hem sabırlı hem harekete hazır olur. Hem teslim hem çabakar olur.

Ve en önemlisi, dua bir köprüdür. İki göz arasındaki fakirlik ile kalbin bolluğu arasında bir köprüdür. İnsan duasını sürekli eder, niyetini temiz tutar, emeğini helal kılar, paylaşmayı bilir ve şükrederse; rızık, fırsat, huzur ve bereket bu köprüden akar.

Belki de duanın özü şudur:

"Sadece istemek değil, hayatı Allah'a teslim ederek, kalbini genişleterek, zihnini temizleyerek ve emeğini helal kılarak yaşamak."

Dua bir cümle değil, bir sistemdir. Ve sistem çalıştığında, insan sadece rızık kazanmaz; özgürlük, huzur, güven ve içsel zenginliği kazanır.

İki göz arasındaki fakirlik bu sistemle çözülür. Çünkü dua artık sadece dilek değil, bir yaşam pratiği, bir hayat biçimidir.

33

Zenginleşmek mi, Zenginleşmek mi?

Hayat boyunca hep aynı soruyla karşılaşırız: Zengin olmak mı istiyorsun, yoksa gerçekten zenginleşmek mi? İlk bakışta fark yokmuş gibi gelir, ama derinlere indiğinde bütün dünyanın servetinin bile kalbi doyuramayacağını fark edersin.

Zenginleşmek dediğimizde çoğu insanın aklına hemen para, mal, makam gelir. Daha fazlasını kazanmak, daha büyüğünü göstermek… Ama işin sırrı burada değil. Gerçek zenginleşmek, iki göz arasındaki fakirliği ortadan kaldırmaktır. Yani zihnini, kalbini ve ruhunu doyurmaktır. Çünkü dışarıda çok olan, içeride azsa; huzur, güven ve şükür eksiktir.

Kalbin zenginleşmesi, bolluk bilinciyle başlar. Tevekkül ve şükürle devam eder. Azla yetinebilmek, emanete sadık kalmak, veren el olabilmek… İşte bu zenginliğin temel taşlarıdır. Rızık çok mu, az mı; bereketli mi, eksik mi… Bunların hepsi kalbin hâline göre şekillenir. Kalp genişse az da yetebilir, az çok gibi hissedilir; kalp dar ise çok da yetmez, hep eksikmiş gibi gelir.

Zenginleşmek, sadece kazanmak değil; kazandığını doğru kullanabilmektir. Paylaşabilmek, faydalı olabilmek, emeği ve niyeti helal kılabilmektir. Bir insan az kazanır ama gönlü

genişse, hayatı dolu doludur. Ama çok kazanır, cimri, korkak ve kıskançsa, bütün serveti yük olur, ruhunu yorar.

O yüzden sorunun cevabı çok açıktır: **Zenginleşmek mi? Yoksa gerçekten zenginleşmek mi?**

Gerçek zenginlik, cebin değil; kalbin derinliğinde başlar.

Gerçek zenginlik, kaygıyı bırakıp tevekkül etmeyi öğrenmektir.

Gerçek zenginlik, şükretmeyi, vermeyi ve emanete saygıyı yaşam biçimi hâline getirmektir.

Ve en nihayetinde şunu bil: İki göz arasındaki fakirlik çözüldüğünde, dünyadaki hiçbir eksiklik seni daraltamaz. Rızık bereketlenir, kalbin huzurla dolar, hayatın her alanı anlam kazanır.

Ya Ğaniyy, Ya Muğni… Kalbimizi zengin kıl, rızkımızı bereketlendir, duası ve gayreti eksik olmayan kullarından eyle.

Çünkü asıl zenginlik, **çünkü kalbin zenginleşmesidir**. Ve işte o zaman, insan hem dünyada hem ahirette gerçek anlamda zengin olur.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlar kalplerini iki göz arasındaki fakirlikten arındırsın.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en zengin olan Sen'in zenginliğini ver, kalplerini bollukla doldur.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en ilmi yüksek olan Sen'in ilminden nasip ver, akıllarını aç, dillerini çöz, bilgiyi faydalı kıl.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en bereketli olan Sen'in bereketini ihsan eyle, rızklarını helal, bol ve hayırlı kıl.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en merhametli

olan Sen'in merhametini ver, gönüllerini yumuşat, başkalarına el uzatmayı kolaylaştır.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en güçlü olan Sen'in gücünü ver, sabır ve dayanıklılık nasip et, imtihanlarını kolaylaştır.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara en hikmetli olan Sen'in hikmetini ver, yollarını aydınlat, niyetlerini hayra yönelt, yanlışlardan koru.

Allah'ım, bu kitabı okuyanları kıskançlıktan, hasetten, aceleciliğinden ve boş kaygılardan uzak tut.

Allah'ım, bu kitabı okuyanlara emanete sadık olmayı öğret, azla yetinmeyi, verdiğini paylaşmayı, dua ve şükürle yaşamayı nasip eyle.

Allah'ım, bu kitabı okuyanların kazançlarını bereketlendir, az olanı çoğaltsın, çok olanı hayır ve huzurla dolu kılsın.

Allah'ım, bu kitabı okuyanların ilmini, niyetini ve gayretini hem kendilerine hem etrafına hem de ihtiyaç sahiplerine hayır ve afiyet olarak ulaştırsın.

Ya Ğaniyy, Ya Muğni, Ya Alim, Ya Rezzak...

Allah'ım, bu kitabı okuyanları kalben ve ruhen zengin kıl, gözler arasındaki fakirliği kaldır, rızkı, ilmî anlayışı, huzuru ve bereketi daim eyle.

Amin.